

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 3. oktobra 1940.

Štev. 40 (572)

Danes:

A F R I K A,

„življenjski prostor“ Evrope

(Gl. str. 9)

Lopovi se zde sposobnejši od poštenjakov, ker manj izbirajo sredstva.

Fr. Grillparzer,
največji avstrijski dramatik
(1791—1872)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 53-52. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.303. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znak.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnine se plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petilna vrsta ali njen prostor (višina 5 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 450 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povod 80 posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

USA pred vstopom v vojno

Sklenitev pakta med Nemčijo, Italijo in Japonsko bo pospešila intervencijo Združenih držav

V Ljubljani, 2. oktobra

Nemčija, Italija in Japonska so prejšnji teden podpisale v Berlinu političen, gospodarski in vojni pakt.

Dogodek ni presenetil. Omenjene tri velesile že tako dolgo in tako tesno sodelujejo med seboj, da bi se v podpisu takšnega pakta lahko videlo zgolj sankcioniranje dejanskega stanja.

Kljub temu novi pakt ni samo gola formalnost. V njem so namreč stavki, ki pomenijo nekaj več kakor zgolj potrditev dosedanjega zavezništva. Tri totalitarne države izjavljajo, da bosta Nemčija in Italija vladali v Evropi in Afriki, Japonska pa v Vzhodni Aziji. Pakt ne dopušča nobenih dvomov, da Rim, Berlin in Tokio ne bodo dovolili na svojem področju nikakršnega vtikanja ostalih velesil, torej tudi ne Francije, Anglije in Rusije v Evropi ter Rusije, Anglije in Združenih držav v Aziji.

Ker je Anglija v vojnem stanju z državami osi, Francija pa poražena, je njuna izločitev iz koncerna bodočih gospodarjev sveta (v primeru njihove zmage seveda) sama po sebi razumljiva. Ostaneta torej še Rusija in USA. Iz okoliščin, da trojni pakt dejansko tudi ti dve velesili izključuje iz soodločanja usode Evrope, Afrike in Vzhodne Azije, sklepajo nevtralnimi politični krogi, da je pakt napreden predvsem proti njima.

Ni naša naloga razglabljati, ali to argumentiranje drži ali ne. Kot kronisti moramo ugotoviti le to, da so Združene države kakor v odgovor na berlinsko gesto prepovedale izvoz železa in drugih za vojno industrijo važnih surovin na Japonsko.

Odgovor iz druge prizadete države ni prišel tako naglo in tudi ne tako jasno. Moskva se rada zavija v skrivnostnost in v orientalsko dvomnost. Da od takšne politike nima škode, dokazuje vrsta njenih uspehov v zadnjih dvanajstih mesecih. Njeno stalnišče do trojnega pakta je šele tri dni po njega podpisu precizirala Pravda, uradno glasilo ruske komunistične stranke. Tam se bere med drugim:

»Trojni pakt Sovjetske Rusije ni presenetil, ker dejansko samo potrjuje dosedanje razmerje med Nemčijo, Italijo in Japonsko na eni ter Anglijo in USA na drugi strani. Nemška vlada je sovjetsko vlado vnaprej obvestila o pripravljajočem se dogodku. Japonska se je s tem paktom odpravila politiki nevmešavanja v evropske zadeve, Nemčija in Italija pa politiki nevmešavanja v dogodke na Daljnem vzhodu. To pomeni razširjenje vojne in njenih območij. Molotov je prav imel, ko je pred kratkim rekel, da se bo sedanja vojna razširila na ves svet.

»Podpis pakta je pospešila nedavna sklenitev vojaškega sodelovanja med

K dogodkom na Daljnem vzhodu: guverner francoske Indokine Decoux (v sredi) se pogaja z japonskimi zastopniki. Kakor znano, so Francozi pristali na vse japonske zahteve.

Veliko Britanijo in USA, predvsem odstopitev angleških pomorskih oporišč Združenim državam. USA je dejansko že stopila v vojno na strani Anglije proti Nemčiji, Italiji in Japonski. Pakt prepušča Japonski vso Vzhodno Azijo, Nemčiji in Italiji pa Evropo in Afriko. Vprašanje je pa, ali se bo pogodbenicam posrečilo dejansko doseči to razdelitev vplivnih območij. Stvar je pač odvisna od realnega razmerja sil vojskujočih se držav, t. j. od izida vojne.

»Nemčija, Italija in Japonska so že izjavile, da pakt ne kali političnega razmerja med njimi in Sovjetsko Rusijo. To pomeni, da bodo pogodbenice spoštovale politiko nevtralnosti, ki jo Rusija izvaja že od začetka sedanje vojne, obenem pa pogodba treh potrjuje veljavo in pomen nevtralnosti paktov, sklenjenih med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo ter Sovjetsko Rusijo in Italijo. Kot zvesta izpolnjevalka mirovne politike in nevtralnosti pa SSSR lahko tudi sama potrdi, da se ta politika do osi ni izpremenila in da bo takšna tudi ostala — v kolikor je to od nje same odvisno.

Ta izvajanje so dokaz, da hoče Rusija slej ko prej ostati zunaj vojne. V takšni politiki vidi Sovjetska Rusija najboljšo poročstvo, da ji bodo grozote vojne kolikor mogoče dolgo prizanesene. Izvajanje te politike pa seveda ne pomeni, da Moskva ne bi vedela, s katere strani ji grozi manjša nevarnost.

Kot vestni kronisti prinašamo ko mentarje tudi od drugih prizadetih

strani. Tako beremo v švicarskem listu *Basler Nachrichten* dopis njegovega londonskega poročevalca. Iz članka povzemamo:

»V Londonu mislijo, da sklenitev trojne zveze ne bo vplivala na evropski vojni položaj. Po sodbi angleških političnih krogov je glavni namen pakta, zamotiti nemško in italijansko javnost, da bosta ob novem diplomatskem uspehu pozabili na izjalovitev bitke za Anglijo. Nova zveza diktatorskih držav predstavlja odkrito grožnjo proti Združenim državam. Angleška javnost se dobro zaveda, da hočeta državi osi preprečiti sleherno ameriško pomoč Angliji. Pakt naj bi Ameriko preplašil, da bi svojo produkcijo namenila samo lastnemu oboroževanju in odpovedala dobave Veliki Britaniji. Toda v Londonu prispela ameriška poročila kažejo, da ameriška javnost vse drugače reagira in da je ustvaritev podobne anglo-ameriške osi samo še vprašanje časa. V Londonu so trdno prepričani, da ne more biti o ukinitvi ameriških dobav niti govora, ker dobro vedo, da je velikanski ameriški industrijski aparat zmožen, obe anglosaški državi oskrbovati z vojnimi materialom.

»Posebno pozornost zbujajo v Londonu zadržanje Rusije. Čeprav bi se iz čl. 5. pakta dalo sklepati, da je Rusija formalno pristala na sklenitev pogodbe, mislijo politični krogi, da Sovjetska Rusija ne more biti posebno vesela vstajenja prvotnega protikominternskega pakta. Ni izključeno, da sta državi osi hoteli s pritegnitvijo Japonske že v krali zadušiti sleherni ruski odpor proti svojim načrtom v Evropi in Afriki. Če se Sovjetska Rusija ne bi s tem zadovoljila, bi ji grozila vojna na dveh frontah, t. j. takšni vojni se bo pa po sodbi pogodbenic po vsaki ceni skušala ogniti. Toda pogodbenice so prezrle, da Rusija v tem primeru ne bi ostala sama, ampak bi bila v Evropi deležna angleške, na Daljnem vzhodu pa ameriške in kitajske pomoči.

Podobno argumentira tudi ameriška javnost. *New York Times* piše:

»Povod za sklenitev trojne zveze ni pomanjkanje dobre volje na naši strani, ampak lastni interesi Japonske in držav osi. Nič ni moglo nazorneje pokazati, da so se načrti za naglo osvojitve Anglije izjalovili, kakor dejstvo, da zdaj ključijo na pomoč nova ojačenja. Velikanska večina Američanov je slej ko prej za to, da pomagamo Angliji.

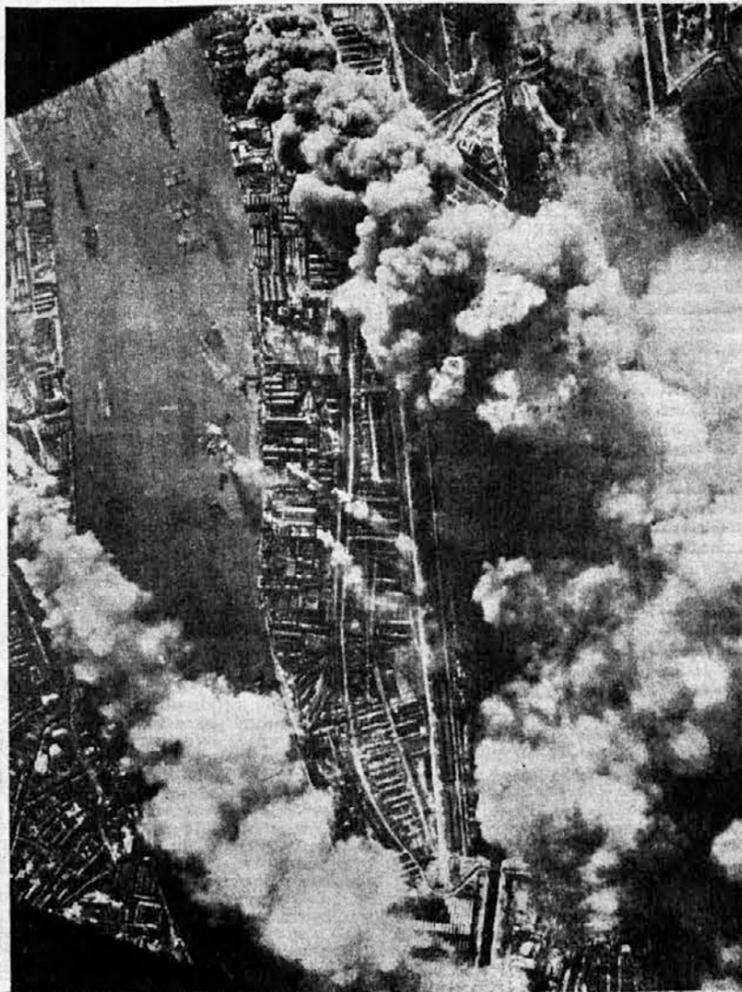
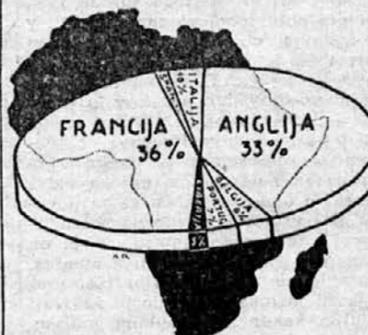
New York Daily News je še do ločnejši:

»V Washingtonu so prepričani, da ena sama iskra zadošča, pa bo smodnik eksplodiral in bodo Združene države v vojni. Odločitev o vojni ali miru bo padla najbrže še pred predsedniškimi volitvami. Predsedniške volitve bodo že v začetku prihodnjega meseca... Da se dogodki v Ameriki res nekam hitro razvijajo, dokazuje tudi

AFRIKA, „življenjski prostor“ Evrope

Zemljevidi k članku na 9. strani

Na levi: Kako je Velika Britanija prodirala iz Capetowna in Kaira proti osrčju vzhodnega dela črne celine. Puščice kažejo smer pravkaršnjih italijanskih napadov na britansko afriško posest. — Na desni: Diagram politične razdelitve Afrike.

London v ognju in dimu: pristaniški doki ob Temzi, v vzhodnem delu britanske prestolnice, po enem izmed največjih napadov nemških bombnikov

tale brzojavka iz Washingtona, ki jo beremo v današnjih dnevnikih:

»Ameriški senat je včeraj potrdil zakonski predlog, ki daje Rooseveltu pravico zaseči ves vojni material, ki ga je Japonska naročila v Združenih državah in ga še ni prevzela. Ves ta vojni material dobi Anglija. Zakon daje ameriški vladi pravico, da sme zaseči vojni material tudi vseh tistih držav, ki jih je Nemčija zasedla. Tudi ta material bo na razpolago Veliki Britaniji.

Da bomo bolje razumeli daljnosežnost teh ameriških ukrepov, moramo priklicati v spomin okoliščino, da so Združene države ves čas japonsko-kitajske vojne pošiljale vojni material i Japoncem i Kitajcem, ravnanje se po načelu, da je denar dober, od koder koli pride...

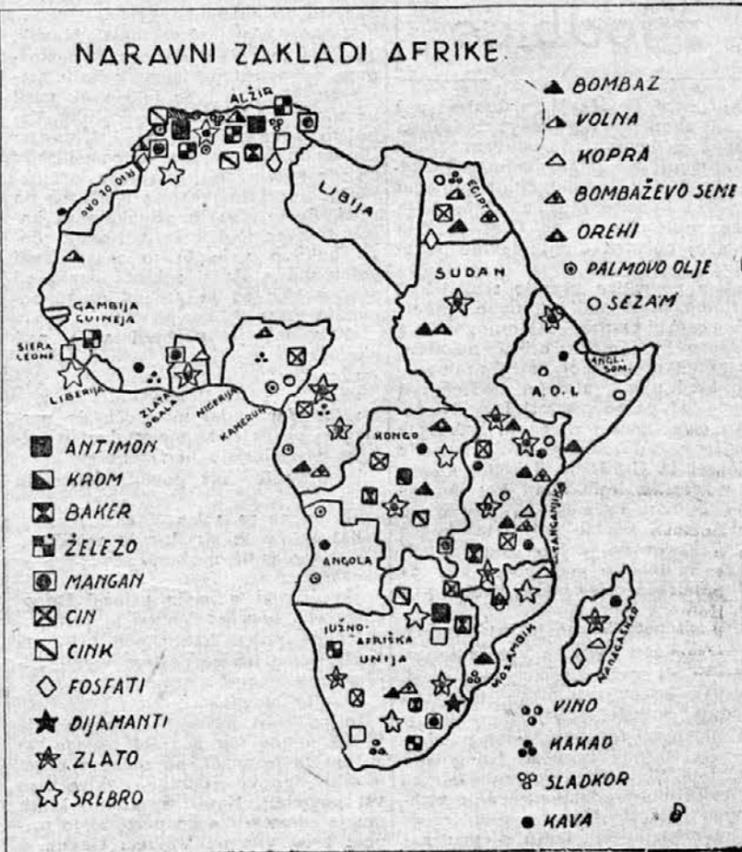
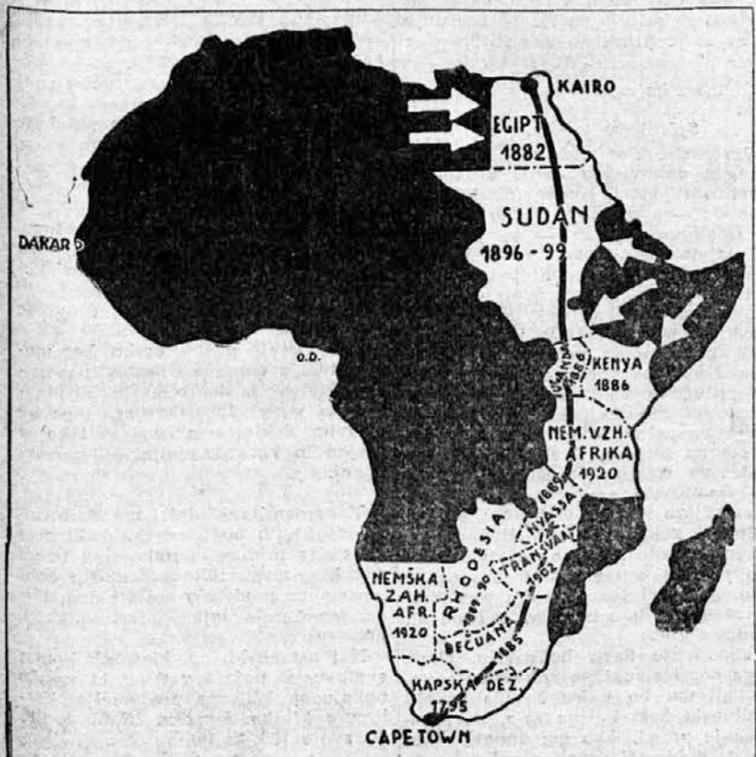
Medtem ko se zublji evropskega požara čedalje bolj širijo čez Atlan-

tik in Pacifik, se bitka za London nadaljuje z nezmanjšano srditostjo. Nemški bombniki opravljajo dan za dnem, noč za nočjo svoje razdeljalno delo na Angleškem. A tudi Angleži ne drže križem rok: letalski napadi na Berlin in na druga nemška mesta postajajo po nemških poročilih vse pogostejši in vse hujši.

Razvoj teh bojev kaže, da letalstvo še ne bo odločilo velike bitke za Anglijo, vsaj letošnjo jesen še ne. Tudi glasovi o invaziji postajajo vse redkejši. Po nekaterih nemških poročilih celo ni izključeno, da Nemci sploh ne bodo poskušali vpadati v Anglijo.

Pač pa se pripravlja nova faza italijanskega prodiranja v Egipt. Po angleških poročilih je maršal Graziani preuredil svoje armade in bo najbrž že prihodnje dni egiptovsko bojišče spet oživel.

Observer

Teško je življenje nekaterih

Ob blagoslovitvi nove Kopinškove poti na Ojstrico se nas je napotila majhna družba tjakaj. Bili smo sami študentje; vse počitnice smo študirali ali pa lenarili, kakor je komu boljše kazalo.

Do Kamnika smo se peljali z vlakom, nato pa smo po ravni cesti prišli do mesta, kjer tabla SPD kaže smer na Koroško. Pot se je začela spenjati, mi pa potili. Nebeško sonce nam je vroče pripekalo v hrbte, tako da ni bilo kar nič prijetno. Po pravičnem povem, da sem se imel za junaka in mučenika.

Na sredini poti do Presedljaja smo srečali moža, ki je oprtan lezel proti vrhu. Tovor ni bil velik, toda moral je biti težak, to se je videlo možu na obrazu. Zanimalo me je, kaj mož nosi, pa sem se spustil z njim v pogovor.

»Kaj pa nosite tako težkega?«

»A, nič hudega. Na Korošici povečujejo kočo, sem pa vzel v zakup 300 kil cementa in nekaj žebeljev, da znošim vso to stvar gor. Nesem dvakrat na dan, vsakokrat po eno vrečo. Saj ni težko nesti, recimo po ravnem 50 kil, toda prenašati to težo dvakrat na dan 5 ur navzgor, pa res ni tako lahko, posebno za mene, ki jih imam že nekaj čez štirideset in sem že precej zdelan.«

»Koliko vam pa plačajo za to, če smem vprašati?«

»Za vse skupaj, to se pravi za ta cement in pa za tiste žebelje, ki sem jih nesel včeraj, sem dobil 500 din. Ni toliko, toda za mene je že precej, ko sem sam. Poleti sem si v dolini sezidal hišico. Sam si kuham, tudi potice si pečem sam.«

Poslovili smo se in krenili naprej. Sram me je bilo lene mladosti in veliko hitreje sem stopal kakor prej. Na Presedljaju nas je mož dohitel, ker smo mi počivali, in skupaj smo zapeli nekaj pesmi.

Kadar koga mučijo težave in je nezadovoljen, naj gre ven in gleda, gleda... Na vsakem koraku bo srečal ljudi, ki je njih kruh težak, toda njihova volja do življenja velika.

»152«

Politični tednik

Minimalne mezde nekvalificiranih delavcev na ozemlju dravske banovine so v znatni meri povišali z odredbo bana dravske banovine. Povišanje znaša približno 80%. Odredba pripominja, da morajo biti tudi mezde kvalificirane delavstva vsaj tako visoke, kakor pri nekvalificiranih delavstvu. Za odmero visine minimalne mezde so merodajne skupine v posameznih strokah kakor tudi kraj obkroževanja. Delavcem v starosti več ko 18 let, ki so zaposleni v industriji, trgovini ali obrti v krajih z več ko 5000 prebivalci, se v skupini »A« poviša minimalna meza za 3 na 550 din, v skupini »B« za 3 na 475 din in v skupini »C« za 3 na 4 din. V krajih z manj ko 5000 prebivalci je minimalna meza povišana v skupini »A« za 3 na 5 din, v skupini »B« za 3 na 450 din in v skupini »C« za 275 na 375 din. Za delavstvo izpod 18 let starosti znaša odslej minimalna meza v krajih z več ko 5000 prebivalci za skupino »A« 425 din, za skupino »B« 375 din, za skupno »C« 3 din, za

Eno uro v ljubljanskem zaklonišču

Kaj vse si slišal in doživel, če si se ob letalskem napadu zatekel pod zemljo

Ljubljana, septembra.

»Gospoda moja, v zaklonišče!« se je v tuljenje siren mešal uradni glas ljubljanskega stražnika, stoječega na vogalu Miklošičeve in Dalmatinove ceste. In gospoda, med njo je bilo največ solarčkov, si ni dala dvakrat reči, temveč jo je marno pobrala na Kralja Petra trg, kjer so že čakala odprta vrata zaklonišča.

»Ježeš, gospod, tukaj je pa tema,« je zavekala neka ženica in hotela ven, toda gruča solarčkov, ki jim je bila tema menda zelo povšeči, jo je kakor val vrgla nazaj. Izza vogala sta prišli dve gimnazistki:

»Jaz že ne grem noter!« se je oglašila prva, »pojdiva rajši v kakšno vežo.«

»O, gospodične, saj je dosti prostora, pa fletno temno je tukaj,« so se oglašili študentje, ki so se bili že utaborili v zaklonišču.

»Saj prav zato,« sta oklevali.

»Ali je kakšna klop?«

»Seveda je, če ne bo prostora tam, vas bomo pa v naročje vzele!« so se slišali glasovi iz notranjosti.

»Gospoda moja, noter prosim, napad se je že začel,« je priganjal stražnik. In dekletki sta hoče noče morali v temo...

»Kje je pa kakšno letalo?« vprašuje rdečelčen prvoloček in prodira skozi temo proti vratom.

Ko so zatulile sirene...

»Izpod nog, debelinko!« se oglašil njegov tovariš, »letala tukaj ne boš videl, ampak slišal!«

»Jaz grem na stopnice, pa ga bom videl,« se odreže debelinko in res steče na stopnice.

»Beži, policaj gre!« se zadero otroci v notranjosti. To je pomagalo, kar vrglo ga je nazaj v zaklonišče. Vendar ni bil policaj, pač pa paznik zaklonišča z veliko ročno baterijo, ki je vrgla v rov stozec jarke luči.

Zdaj smo šele videli, kako je zaklonišče opremljeno. Podprto je z močnimi bruni, že precej prepojenimi z vlago, ob eni steni stoji precej široka lesena klop. Zračenje je dobro.

»Glej ga no, fantalina, sedel je na mojo solato!« zastoeče gospa tik mene.

»Posvetite, prosim, v cekarju imam tudi jajca!«

Na srečo so jajca ostala cela, samo solata je bila nekoliko uvela. Krivec se je pa bil o pravem času izmazal iz območja svetlobnega snopa...

Zaslišali smo brnenje letal, regljanje strojin in grmenje topov. Otroci so napeli ušesa; silno žal jim je bilo, da niso smeli na beli dan.

»Gospod, pustite nas malo ven, samo glavo bom ven pomolil,« so prosili.

»To ne gre, prepovedano je,« jih je miril paznik. »Pa nam vsaj baterijo posodite,« so moledovali. Naposled so jo dobili.

Prišlo se je tekanje z lučjo z enega konca zaklonišča na drugi konec. Nekje v sredi se je četica ustavila:

»Fantje, tukaj so pa vrata. In še ena!«

»Aha, zaslini izhod!« pomodruje prvi.

»Kaj še, to je toaleta,« ga pouči njegov tovariš.

»Če bo komu srce v hlače padlo, ga bomo pa sem poslali,« se ponorčuje nekdo iz teme...

Naposled, naposled, odrešilno znamenje zvonov. Če očitajo drugim, da so bili nedisciplinirani in že pred znamenjem tekali po ulici, to za zakloniščnike ne velja. Morda bi bil kdo pobegnil, toda vrata so bila zaprta. Šele ob zvonjenju je dnevna svetloba skozi vrata spet medlo zasijala v temo. Pobožala je starčka, ki je ob palici počasi odšel iz zaklonišča, menda edinega človeka, ki je bil ves čas napada tiho. Razveselila je otroke, da so se usul iz teme kakor čebele iz panja...

Razočarala je pa menda nekega študenta, ki je ob vhodu zamrmral svojemu tovarišu:

»Pa si rekel, da je fejsť punca...«

»Ej, fant, ponoči je vsaka krava črna,« se je izgovoril prebrisanec.

Na splošno bi človek dejal, da je bilo v zaklonišču otrokom in močnejšemu spolu všeč, nežnejšemu spolu pa ne. Nekateri sicer pravijo, da je bilo tudi gospodičnam všeč, samo nočejo priznati; ne verjemite jim, to so zlobni jeziki...

K. N.

Liverpoolu in Edinbourghu. Nemško težko topništvo je ponovno obstreljevalo Dover. Tudi Angliji so redno pošiljali svoje bombnike nad Nemčijo. Svoj uničevalni tovor so odlagali zlasti na prometna križišča, letalske tovarne in skladišča petroleja in streliva v zahodni Nemčiji. Prav tuhi napadi so veljali Bremenu, Wilhelms-havnu in tovarnam za strelivo v Han-nauju pri Frankfurtu. Najčeseje so pa obiskovali pristanišča ob nizozemski, belgijski in francoski obali. Angleško letalsko ministrstvo javlja, da so Nemci od 21. do 28. septembra izgubili 222 letal, Angliji pa 69. Nemška poročila poročajo približno o obratnem razmerju.

Italija zahteva oporišča v Siriji. Po ameriških vesteh je italijansko-nemška komisija za premirje zahtevala od Francije, da mora vse svoje pomorske in letalske sile, ki jih ima v Siriji, izročiti Italiji, vojsko pa razorožiti. Italija mora dalje dobiti v Siriji nekaj oporišč za svoje vojno brodogve in za letalstvo.

Amerika zasega japonska vojna naročila. Ameriški senat je sprejel zakon, da Roosevelt lahko zaseže vse vojsko blago, ki ga je Japonska naročila v Združenih državah in ki ga še niso odposlali na Japonsko. Prav tako daje novi zakon vladi pravico, da zaseže vojno blago, ki so ga v Združenih državah naročile države, ki jih je zasedla Nemčija. Združene države bodo vse zaseženo blago izročile Veliki Britaniji.

Banovinske literarne nagrade za leto 1939/40, so dobili: Anton Ingolič za knjigo »Na sllavih« 6000 din, France Bevk za knjigo »Pravica do življenja« 5000 din, Božo Vodušek za knjigo »Očarani svet« 3000 din, Joža Lovrenčič za knjigo »Sholar iz Trente« 3000 din in Jože Kastelic za knjigo »Prve podobe« 3000 din. Konkurza se je udeležilo 13 avtorjev z 18 deli. V razsodišču so pa bili g. prof. Jakob Solar, dr. Tine Debeljak, prof. France Vodnik, dr. Mirko Rupel in dr. Lovro Sušnik.

V Murski Soboti so priredili nekateri člani mariborskega Umetniškega kluba recitacijski večer. Svečanost je pričel predsednik kluba prekmurskih akademikov Šifnar, ki je položil venec pred spomenik prekmurskih književnikov in poudaril pomen slovenske besede. Po pozdravnih govorih je nastopilo nekaj članov Umetniškega kluba s svojimi deli. Večer je prav dobro uspel in prekmurski akademiki, kakor tudi književniki so lahko ponosni nanj.

Mednarodni poštni urad v Bernu razglašja, da je v Belgijo dovoljeno pošiljati samo navadna pisma in dopisnice. Vse ostale pošiljke so zabranjene. Pisma in dopisnice morajo biti pisane v nemščini, francoščini ali flamsščini. V naslovu mora imeti tudi vsaka pošiljka označbo »Belgien«. Vse pošiljke se odpravljajo preko Nemčije. Zagreb se zalaga s kurivom in živili, da bo lahko prebil zimo. Za zaloge je poskrbela mestna občina. Do zdaj so uvozili že 12.182 vagonov drv.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Izrabite priliko
Partija prvovrstnih živalnih strojev raznih znamk s konkurnega nakupa, je poceni na prodaj pri
„Promet“
nasproti Krizanske cerkve
Telefon št. 43-90
(Rabljene vzamemo v račun)

obvestila Rusijo o trozvezi, še preden so jo objavili. Stališče Rusije ostane nespremenjeno.

Obrambna zveza ameriških držav?
V ameriških uradnih krogih pravijo, da je berlinska trozveza naperjena proti Združenim državam. Združene države bodo zato še bolj okrepile in pospešile pomoč Veliki Britaniji, v obrambo ameriških interesov pa bodo takoj začele uradna pogajanja z državami južne in srednje Amerike za sklenitev vojaške obrambne zveze. Zveza naj bi zaščitila življenjski prostor ameriških narodov.

Sovjeti so zainteresirani na dogodbah na Balkanu. Pred kratkim je glasilo sovjetske vojske »Krasnaja zvezda«

objavilo članek, ki so ga zaradi njegove zanimivosti posneli skoraj vse večje tiskovne agencije. Pisec, neki sovjetski polkovnik, je namreč v članku dejal, da so sovjetske meje v Evropi zadosti zavarovane in da Sovjetska Rusija ni več zainteresirana na Balkanu. Zdej je sovjetska uradna agencija TASS po radiu objavila, da je odstavek članka, ki govori o Balkanu, samo osebno mnenje člankarja, nikakor pa ne sovjetsko uradno stališče. Zato uredništvo dotičnega članka ne bi smelo objaviti.

Napad na Dakar, ki ga je pretekli teden podvzel predsednik vlade svobodne Francije general de Gaulle s pomočjo angleških vojnih ladij, se je ponesrečil. Gaulle je bil prepričan, da se mu bo brez večjega odpora posrečilo mesto zasedati s pomočjo tankajšnjih svojih pristav. Vlada v Vichyju je pa medtem Gatllove pristave izmenjala in zato akcija ni uspela. V bitki so težke granate z angleških vojnih ladij hudo poškodovale dakarske utrdbe, potopile dve francoski podmornici in povzročile precejšno razdejaje na drugih enotah francoskega brodogva. Tudi nekateri angleške ladje so zadeli strel. Na obeh straneh je bilo večje število mrtvih in ranjenih. Francosko letalstvo je v odgovor trikrat napadlo Gibraltar in napravilo nekaj škode.

Angleško-nemško bojišče. Tudi pretekli teden so se dan za dnem vrstile hude letalske bitke. Nemški bombniki so v spremstvu lovcev v večjih ali manjših skupinah, kakor je pač bilo vreme, prihajali nad Anglijo. Posebno hudi napadi so bili v zadnjih dneh prejšnjega tedna. Najhuje so bombe prizadele London, precej škode je pa bilo tudi v Southamptonu, Bristolu,

Listek „Družinskega tednika“

Črnogorske zgodbe

Mičun M. Pavičević je zbral za več ko 50 snopičev narodnega blaga, ki izhaja večinoma pod naslovom »Črnogorci u pričama i anegdota«. Knjigo št. XXII. sem dal čitati svojemu tovarišu Rudolfu Mušiču, ki je dalje časa profesorjeval po Črni gori in mi svoj občutek o njih takole povedal:

»Vse povestice zvenijo realistično, verjetno, in so tudi jezikovno verne.«

V posebni razpravi »O črnogorskem folkloru« je Mičun orisal nekatero izrazite tvorice črnogorskih pripovedic. Med njimi je norec-modrec Ivo Vrana, ki ga je pisatelj Laza Kostić tako cenil zaradi njegovih ljubavnih dvoptipov. Ivo Vrana je svoj razvedro prinesel iz Grčije in Turčije, kamor je v mlajših letih hodil kot »pečalbar« (dninar). Priimek »Vrana« so mu nadeli zato, ker je bolj letel kakor bežal, kadar ga je kdo podil zaradi njegovih debelih podvigov. Sicer pa je imel Vrana oster kljun. Kratek primer:

Sedeč ob potu Vrana je kruh in sir, — Ali kosiš, Ivo? ga vpraša knjaz, — V tej deželi samo eden kosi, dva-trije se obližujejo, vsi drugi pa stradajol se odreže Vrana.

V omenjeni razpravi Mičun poudarja sorazmerno izvirnost črnogorske anekdote. Slovstvene zgodovinarje bo zanimala morda zlasti naslednja z naslovom »Starina Novak«, precej slična Ravnikarjevemu Petru Klepcu. Na

rodnemu motivu, ki ga je letos na novo v mladinskem mesečniku Naš rod obdelal Fr. Bevk in ki je dal naslov komediji prof. F. Kozaka. Tako se glasi:

Nad selom Kosijerom v Črni gori stoji brdo, ki se imenuje Debeljak. Zanj je privezana ta legenda:

V Debeljaku je živel pastir Novak. Tovariši so ga kot slabega in nemočnega pogosto tepli in mu rekali: krastavec. Neki dan se je Novak paril na soncu ter iskal uši po kožuhi. Zahotelo se mu je iti proti Vilinemu Guvnu in pod samim vencem hribov ugleda spečo ženo. Bila je v beli obleki, dolge lase je imela spuščene po rami. Božje oko je pripelkalo i kamenitnik se je kar žaril. Novak ulomi bukovo vejo in jo zasadi ženi poleg glave, da ji zakloni lice pred soncem. Ko se je prebudila, ga zapazi in reče:

»Kdo mi je postavil vejo nad glavo?«

»Jaz.«

»Kaj želiš, da ti naredim?«

»Nič. Samo daj mi moči, da premagam pastirje, ki me vsak dan tolčejo, zasmehujejo in mučijo!«

Žena, vila, mu pomoli palico in veli:

»Primi se za vrh.«

Brž ko je to storil, vila vpraša:

»Ali se čutiš močan?«

»Ne vem.«

»Pojdi pod goro in prinesi štoporamo ono kravo z Velike njive.«

Novak poleti kakor pod krili niz brdo. Komaj so ga pastirji videli, zakličejo iz enega glasa:

»Glejte Novaka.«

In po stari navadi se zakadé, da bi ga nabili. On pograbi prvega, ki se mu je približal, pa začne z njimi mlati njegove vrstnike, dokler niso vsi popadali. Naprti si kravo, ki se mu je zdela lahka ko pero, in jo prinese pred vilo na Vilinemu Guvnu.

Poslej se je Novak vrgel med hajduke, tolkel janičarje in branil ubogo rajo. Zimo je prebil s svojimi drugovi in tako zvani »Novakovji pečini«. Imel je pobratima v planini Rumiji, pol dne hoda od Debeljaka. Kadar ga je zažejalo po vino, je zlezal na vrh Debeljaka in poklical pobratima pod Rumijo:

»Prinesi mi tri brente vina, jaz pa bom tebi dva tovora koruze.«

To je bil Novak Debeljevič, ali kakor ga narod imenuje, »Starina Novak«.

Zgodba je vzeta iz poslednje knjige »Črnogorcev« (št. 17 — zvezki ne izhajajo po številčnem redu). Iz istega vira naj zajmem za stoletnico tale vzorec:

Turčenje

V 15. in 16. stoletju se nihče ni poturčil med Vasojeviči. Prvi prestop v muslimansko vero se je pripetil nekje 1739. Poturice so pripadali temle bratstvom: Djukići, Fatići, Maslovarići, Garčevići, Labani, Zujovići. Zulevići, en odraslek Obadovičev, ena hiša Dedovičev, Zečevićev in drugih. Kastratovići, Djurišiči, Bakići, Babovići ter ostala bratstva, ki so živela v Lijevi Rijeki, se niso turčila. Vasojevići poturčenci so znova prešli v pravoslavje ob času vojvode Sima Vojvodića, igumana Mojsije Zečevića, Nova Pantovića, Vukašina Bakića in drugih vasojevičkih prvakov in junakov. Pokrščenje pa je šlo kaj težko. Tedaj pa je iguman (poglavar pravoslavne samostana) pregovoril poturčenjaka Zula Fatića, naj na videz umre. Ko bodo prišli, da bi ga pokopali, naj vstane in javno na zboru izgovori one besede, katere mu je on že naprej povedal... Zula »umre«. Nepregledne množice prihajajo, pravoslavni in muslimani, da bi žalovali za njim kakor za uglednim možem. Ko so ga hoteli dvigniti z mrtvaške-

ga odra, skoči rajni na noge. Narod se zgrozi in zakliče:

»Bežite, vampir!«

Zulo zadrži množico in prične:

»Nisem se povampiril, pač pa sem videl raj in pekel. V rajju so bili sami Srbi pravoslavni, v peklu pa so goreli in se živo trpinčijo vsi Turki, zlasti oni, ki so bili Srbi, pa so se poturčili. Križajte se, pljunite na hudiča in poljubite igumanu roko.«

Velik del ljudstva je popadal na kolena in pričelo se je pokrščevanje. To se je primerilo leta 1840.

Nemara bo marsikoga privlačila črtica

Spiritizem v Črni gori

Izven dvora se nihče ni bavil s klicanjem duhov, ker narod o tem ni imel niti pojma. Književnik Maksim Sobajić — brezbožnik, dokler je živel v Danilovem gradu — se je začel ukvarjati s spiritizmom in posledje postal velik pobožnik. Prej je užival meso na veliki petek, zdaj se je postil še na debeli četrtek. Brado si je pustil do pasa, vsak dan je šel v cerkev, poklekaj in bebral rožni venec. Njegova »trinožna lesena miza« je pritegnila med drugimi še popa Radovana Pavičevića, ki je v popolni duhovski opravi klical duhove hkrati s svojim svakom Savo Boškovičem, tedanjim članom okrožnega sodišča na Danilovem gradu, drugače tetkičem knjaza Nikole. O tej Maksimovi pripravi, kakršno je imel edino knjaz, se je govorilo kakor o velikem čudu. Ko je glas o tem udaril knjazu na uho, je hotel tako zabavo presekati in osmešiti. Zato brzojavil sodišču na Danilov grad:

»Sporočite Savu Boškoviču, članu tega sodišča, naj po spiritizmu vpraša, ali mu bo knjaz Nikola podelil rodbinski križ Belega orla, za katelega je prosil. Ako mu duhovj reko, da ga dobi, naj drugič prosi zanj.«

Poslej se Boškovič ni javno ne tajno bavil s spiritizmom. Stari Sobajić pa ni odnehal, dokler mu ni prigo-varjal kmet iz Bjelopavličev:

»Slepca enookoe vodi.«

Vzemimo še dva zgleda za črnogorsko junaštvo.

Potolcne Turke!

Topničarja Marka Radičevića je v boju okoli Dečica leta 1912. zadelo 17 šrapnelskih kroglic, od grla do pasa. Primejo ga tovariši, da ga odneso iz ognja, on pa reče komaj dihajoč:

»Začnite hitro streljati in potolcite Turke. Rešili me boste pozneje!«
Toliko da je izustil, je bil že mrtev.

Rakova rana

Raka F. Radulovića, ciljarja na topu, zadene šrapnelška kroglica v levo roko. Kri curkoma lije. Njegov komandir Todor Pajović, mu reče:

»Pojdi, junak, v zavetje, drugi te bo zamenjal.«

»Zal mi je pustiti borbo, ker morem tudi z eno roko nastaviti merilske priprave in dobro meriti. Za junaštvo ni vselej doba. Svojega topa ne ostavim, dokler sem živ.« In tako je ranjen in krvav nadaljeval topovski ogenj.

V ogromni zakladnici narodnih domislic, ki jih bodo znanstveniki prej ali slej s pridom uporabljali v razne smeri, se nam vidijo v današnjih dobi pomembne predvsem neštete dogodbe samozatajevanja, požrtvovalnosti, neustrašenosti.

Naj ostane Mičun, ki je ob koncu svetovnega požara v Ameriki vpriči pokojnega Wilsona predstavljal krajevčeva Marka, čvrst in čil, da pride do svoje 100. knjige.

Dr. Antos Debeljak.

VSAK TEDEN DRUGA

Srečke Državne razredne loterije z žrebanje I. razreda 11. oktobra ima z raznovrstnimi številkami na razpolago Jugoslavenska banka d. d. podružnica, Ljubljana, Gajeva ul. 3 poleg nebotičnika

Cevljarji so imeli te dni sestanek, na katerem so razpravljali o podražitvi usnja in usnjenih izdelkov. Za templanje čevljev so zdaj zahtevali 50 do 60 din, zdaj jih pa bodo podražili na 80 do 100 din.

Na Atlantskem oceanu se je potopil naš parnik »Boka«, last Zetske plovilne družbe. S parnikom vred sta se potopila tudi kapitan Albert Malik iz Kotora in član posadke Albert Vršič iz Novoga grada.

Na zagrebško univerzo in druge visoke šole se je vpisalo 7130 slušateljev in slušateljic. Izmed teh jih je iz banovine Hrvatske 4320, iz Bolgarije 520, iz dravske banovine 656, iz dunavske banovine 442, iz Italije 272, iz ostalih banovin pa neznatno število.

V jarek je padel avto, ki vozi iz Zagreba skozi Remetinec proti Petrinji. V avtobusu je bilo precej potnikov, izmed katerih so bili laže poškodovani 10letna Slavica Vidmarjeva, 4letna Pavlina Prekatova, 38letni Zubković in Ana Vidmarjeva.

Novo šolsko poslopje so zgradili v Skopcih v krškem okraju. Poslopje ima dve učilnici, upravne prostore in stanovanje za učitelja. Stalo je 280.000 dinarjev.

12 koles so pokradli v zadnjih treh dneh neznani zlikovci po ljubljanskih ulicah. Policija je dognala, da tatovi kradejo zmerom samo boljša kolesa. Prav tako opozarja policija tudi lastnike avtomobilov, naj nikt ne pušča jo na cesti nezaklenjenih avtomobilov.

Zetska plovilna je uvedla redno paroplovno zvezo Pirej-Newyork. Znani potniški-tovorni parnik »Lovčec«, ki je doslej redno vozil po naši balkanski progi do Konstance, je te dni prišel v grško luko Pirej.

Svoj paviljon ima naša država na solunskem velesejmu. K otvoritvi tega velesejma je te dni odpotoval naš trgovinski minister dr. Ivan Andres.

Revirni sistem v zagrebških kavarnah in drugih gostinskih obratih je uvedla banska oblast. Izdala je okrožnice hotelirjem in drugim lastnikom gostinskih obratov, v kateri opozarja na sklepe delovne skupščine v Zagrebu, da morajo v vseh obratih uvesti revirni sistem.

Prav nenavaden in kar neverjeten rekord je dosegel nemški krovodajalec Johann Gast iz Esena. Od aprila leta 1937, pa do danes je prodal za tranzitizijo kar 94 litrov svoje krvi.

Svoja umetniška dela razstavlja v »Obersnelovi Galeriji« naš mladi umetnik Ljubo Ravnikar. Ravnikar je najmočnejši v svojih akvarelih, kjer uporablja prav posebno tehniko.

Smrtna nesreča na lovu se je te dni pripetila v gozdovih okrog Sodražice. Lov je priredila skupina lovcov, med katerimi sta bila tudi neki ljubljanski zdravnik in Vilko Ivane, posestnik in tovarnar v Sodražici.

Savinja in njeni pritoki so po zadnjem deževju močno narasli. Savinja je bila v nedeljo 2 m nad normalo. Poplavljeni so polja in njive, voda pa prinaša s seboj precej lesa in poljskih pridelkov.

20.000 ton riža bo kupila naša država v Italiji, in sicer bo od tega 4000 ton neoluščenega. Privilegirana izvozna družba bo pa poskrbela, da bodo dobile vse tovarne riž po isti nabavni ceni.

Četvorčrka je rodila komaj 22 letna Emina Osmanovičeva iz vasi Bukelja v Zetski banovini. Rodila je dva sina in dve hčerki, ki so vsi zdravi.

Na ljubljansko univerzo se je vpisalo letos mnogo več novincev kakor prejšnja leta. Letos je posebno medicinska fakulteta zaradi svojega pelega in šestega semestra pridobila precej slušateljev.

V Newyork je odplul naš parnik »Lovčec«, last Zetske plovilne družbe, ki je doslej plul samo po medbalkanski progi. Odslej bo vzdrževal redno zvezo z Ameriko in bo plul skozi Messinsko in Gibraltarsko ožino, ustavljal se bo pa v Lizboni.

Gledališki igralci so imeli te dni glavno skupščino v Beogradu. Skupščine se je udeležil v imenu slovenskih igralcev Ljudo Drenovec. Na skupščini so izvolili nov upravni odbor in novega predsednika Miloša Paunkovića.

Samomor je izvršil mlad policist, komaj 25letni Konrad Šuster iz Zagreba. Šuster je šele nedavno stopil v policijsko službo in vse izpite v Zemunu položil z odličnim uspehom.

Umrli so: V Ljubljani: 68letni Josip Jonke, uslužbenec Ljudske posojilnice v pokouju; Antonija Šermorova; 58letni Karl Valašek, tajnik Tujsko-prometne zveze, Viktor M. Zalar, sekretar filozofske fakultete; Karolina Petročnikova; Marija Grobovska; Ivan Cesar, višji kontrolor državnih železnic v pokouju; Jelka Starčeva, 60letni Nikolaj Obradović, uradnik banske uprave v pokouju in rez. peš. kapetan I. razreda; Elza Obradovičeva, V Mariboru: Marija Karbaševa, hišna posestnica; Anton Tavčar, inšpektor državnih železnic v pokouju; 70letni Friderik Horinja, občinski sluga; 26letni Ivan Robin, krojaški pomočnik; 72letni Leopold Košenina, poštni inšpektor v pokouju; 89letni Lavoslav Turčič, podpulkovnik v pokouju. V Trzinu: Josip Dornig, posestnik; 89letna Jožefa Sedejeva, bivša babica. Na Jesenicah: Gustav Schüller, obratni ravnatelj KIDA. V Gorenjem Logatcu: Josip Nabrgoj, sodni uradnik v pokouju. V Podvincih pri Ptujju: 79letna Ljudmila Rusova, posestnica. V Ptujju: 35letna Marija Kamberjeva, pos. hiš iz Krčevine. Pri Sv. Petru pri Mariboru: 62letna Marija Raušerjeva, posestnica v Ložanah. V Celju: 71letna Marija Korenova, zasebnica iz Loke pri Zidanem mostu; 32letna Neža Adamičeva, postrežnica; 54letna Katarina Zupančeva, babica. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici: Frida Partličeva. Na Uncu pri Rakeku: Andrej Babuder, upokojenec državnih železnic. V Vevčah: 75letni Franc Rešek, strojevodja papirnice v pokouju. Naše sozajelj!

Usakdo ve da je ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu. Pri kupovanju treba paziti, da je vsak zavitek in vsaka posamezna tableta obeležena z »Bayer«, jevim križem. Nikoli ne pozabite, da Aspirina brez »Bayer«-jevega križa ni!

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Jezik očistite peg!

Živimo v desetletjih reklame in geslo »dobra reklama — pol prodaja« je upoštevanja vredno. Mnoge tvrdke si prizadevajo, da bi si z marljivo reklamo pridobile kar najširši krog kupcev, in v tem divjem zalutu trpi večkrat glavno orodje — domači jezik.

Ugledna ljubljanska tvrdka H. Suttner je pred kratkim izdala reklamno polo za radijske aparate, reklamo, ki mora presenetiti slehernega zavednega Slovenca. Navajamo samo en primer te jezikovne čiribirščine: »Moderan 3+2 elektronski super — zelo občutljiv prijem kratkih valov — magično oko — valno področje 3,8—555 m, 708—2000 m — specialno nizko-frekvenčni vez — prihranjevalni prekidač, kateri izključuje tudi žarnico za razsvetljenje skale — zavarovalni kontakt na naličju — specialno zaznamovanje postaj za kratke vane — zelo občutljiv elektrodinamični zvočnik z permanentnim magnetom z zvesto reprodukcijo — avtomatsko feding-izenačenje — priljubljen za drugi zvočnik in gramofon — kolo za razne napetosti — rdeče MINIWATT elektronke najmodernejše konstrukcije — zelo vkusna velika lesna hišica, vkraas za vsaki dom.«

Ali se vam ne zdi, da bi bil že čas, da bi se tvrdke, ki žive in uspevajo med Slovenci, naučile vendar že vsaj trohice njihovega jezika, če ne, pa vsaj vzle v službo domače ljudi, ki bi bili zmožni sestaviti krščanski prospekt v slovenskem jeziku? BUBA.

Ali nimamo več vesti?

Imam znanko soseda. Imela je fant. Poznala sta se že leto dni. Ondaj je nanesel, da smo se skupaj peljali v vlak. Bilo je še nekaj drugih ljudi. Kmalu smo pričeli pogovor. Gospod pravi, da se bo moral kmalu oženiti in da bi si rad dobil kakšno bogato nevesto. »V bogastvu ni vse,« sem mu odgovorila. On pa: »Kaj mislite, da sem zato tako dolgo študiral, da se oženim s siroto?«

Moja znanka je komaj zadržala solze. Čudila sem se pa, kako more biti fant tako brez vesti in srca. In to celo študiran! B. A.

O najemnin

V istem nadstropju poleg nas stanuje zakonski par brez otrok. Spomladi sta prišla k njima na obisk oče in mati, ki sta ostala ves mesec pri njih. Bila sta mirna starejša človeka, ki ju skoro ni bilo videti in slišati. Pa mi je pravil naš soseda, da je moral plačati, potem ko se starši spet odpotovali, 100 din več najemnine. Hišna lastnica mu je pokazala, da je oddala stanovanje v svojih hiši samo zakoncem, ne pa tudi kakim drugim ljudem ali več osebam. In zato da je upravičena zahtevati višjo najemnino za tisti mesec. Če ima naša hišna gospodinja prav, je gotovo krivična tista zakonska odredba, ki prepoveduje zvišanje najemnin za stanovanja. A do ovdaj ni prišlo, saj ni prijetno priti na vzkiži s svojim hišnim gospodarjem. L. R.

Če verjamete ali ne

Na planini Bjelašnici je te dni kmet Devar Maksumić s svojim bratom prenočeval v izbi poleg hleva. Ponoči je zaslišal, kako je živina jela mukati in kako so živila postale nemirne. Devar je skočil iz postelje in stekel proti hlevu. Komaj je naredil nekaj korakov, že je planil nadenj velik volk. Pogumni kmet ga je zgrabil za vrat in pričel vpit. Na srečo mu je pritekel na pomoč brat, ki je volku odsekal glavo. Zanimivo je, da je volk tako krčevito stikal z zobmi Devtov les, da je ostal v gobcu še potem, ko je glava že odletela od telesa.

Prav nenavaden in kar neverjeten rekord je dosegel nemški krovodajalec Johann Gast iz Esena. Od aprila leta 1937, pa do danes je prodal za tranzitizijo kar 94 litrov svoje krvi. Kot otrok je bil Gast zelo bolehen in je prebolel mnogo otroških bolezni. Pozneje se je popravil, toda trpel je od premočnega krvnega pritiska. Zdal, ko daje svoj kri svojim bližnjim, je pa zdrav in ima izvrsten tek: vsak dan je presna jetra, presno maslo, jajca in sadje in pije mnogo mleka.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Vinko Vipotnik, profesor, in gđ. Fančič Ranžingerjeva. V Celju: g. Ivan Puncer, trgovec, in gđ. Olga Mirnikova, zasebna uradnica; g. Anton Bračko, posestnik, in g. Marija Zupančeva, roj. Skokova, posestnica v St. Juriju pri Celju; g. Ginter Majer, trgovec, in gđ. Ingeborga Ahlfeldova, zasebnica iz Ljubljane; g. Jožef Reberčnik, delavec, in gđ. Neža Nežmanova, delavka iz Libije pri Mozirju; g. Fran Lubej, posestnik, in gđ. Pavla Lenkova, šivilja iz St. Pavla pri Preboldu. V Zagorju: g. Lojze Snaj in gđ. Pavla Mlakarjeva. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: 68letni Josip Jonke, uslužbenec Ljudske posojilnice v pokouju; Antonija Šermorova; 58letni Karl Valašek, tajnik Tujsko-prometne zveze, Viktor M. Zalar, sekretar filozofske fakultete; Karolina Petročnikova; Marija Grobovska; Ivan Cesar, višji kontrolor državnih železnic v pokouju; Jelka Starčeva, 60letni Nikolaj Obradović, uradnik banske uprave v pokouju in rez. peš. kapetan I. razreda; Elza Obradovičeva, V Mariboru: Marija Karbaševa, hišna posestnica; Anton Tavčar, inšpektor državnih železnic v pokouju; 70letni Friderik Horinja, občinski sluga; 26letni Ivan Robin, krojaški pomočnik; 72letni Leopold Košenina, poštni inšpektor v pokouju; 89letni Lavoslav Turčič, podpulkovnik v pokouju. V Trzinu: Josip Dornig, posestnik; 89letna Jožefa Sedejeva, bivša babica. Na Jesenicah: Gustav Schüller, obratni ravnatelj KIDA. V Gorenjem Logatcu: Josip Nabrgoj, sodni uradnik v pokouju. V Podvincih pri Ptujju: 79letna Ljudmila Rusova, posestnica. V Ptujju: 35letna Marija Kamberjeva, pos. hiš iz Krčevine. Pri Sv. Petru pri Mariboru: 62letna Marija Raušerjeva, posestnica v Ložanah. V Celju: 71letna Marija Korenova, zasebnica iz Loke pri Zidanem mostu; 32letna Neža Adamičeva, postrežnica; 54letna Katarina Zupančeva, babica. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici: Frida Partličeva. Na Uncu pri Rakeku: Andrej Babuder, upokojenec državnih železnic. V Vevčah: 75letni Franc Rešek, strojevodja papirnice v pokouju. Naše sozajelj!

100.000 din, v ponovnem primeru pa z začasno ali trajno prepovedjo obratovanja. Hkrati bo pa banska oblast takšne delodajalce poslala na prisilno delo. Zaradi teh strogih odredb so vsi kavarnarji in gostilničarji že uvedli revirni sistem. 5.000 kg umetne svile so zaplenile oblasti v skladišču tovarne Mihajla Patrnogiča v Uroševcu. Tovarnar je svilo najprej podražil s 160 na 335 dinarjev za zavoj 45 kg, pozneje jo je pa prenehaj prodajati in se izgovarjal, da svile sploh nima. Preiskava je ugotovila, da se je tovarnar pregrešil tudi proti trošarinskim predpisom in je ogoljufal tudi državo. Končno bo kaznovan tudi zaradi neprijavljenega kartela. Rudarske terene bo raziskala posebna komisija pod vodstvom načelnika banske oblasti inž. Belančiča v Kreševu v fojniškem okraju v Bosni. V krajih okrog Kreševa je namreč še mnogo neizrabljenega arzena, barila, živega srebra in srebra. Ponekod te rude že izkoriščajo; komisija bo pa ugotovila, kje bi se izplačalo te majhne rudnike razširiti. Pridige proti nepismenosti je odredil sarajevski škof dr. Šarić, in sicer za 13. oktober. V pridigah morajo duhovniki prikazati vse slabe posejce, ki jih ima nepismenost za narod, hkrati pa morajo vernike izpodbujati, naj se čez zimo pridno učijo brati in pisati.

Moški ideali

Kakšne ženske ljubijo Američani?

Zanimiva anketa čikaškega časopisa

Čikago, septembra.

Veliki čikaški časopis »Mirror«, ki ima več ko dva in pol milijona čitateljev, je pred nedavnim razpisal za svoje moške čitatelje zanimivo anketo. Zadal je Američanom tole vprašanje: »Kakšno žensko si boste izbrali za življenjsko družico, ko se boste hoteli poročiti?« Za najboljši odgovor so razpisali nagrado 250.000 dolarjev. Pri tej zanimivi anketi je sodelovalo okrog milijon Američanov.

Priobčujemo nekaj nagrajenih odgovorov, da boste lahko videli, kako si danes Američani zamišljajo idealno ženo. Neki mladenič iz Kentuckija je napisal:

»Ko si bom izbral ženo, ne bom gledal na bogastvo niti na lepoto. Najvažnejše mi je, da me bo razumela in da mi bo v težkih trenutkih zvesta tovarišica. Znano je namreč, da ženske moške zapuščajo po večini takrat, ko jih zadene nesreča. Takšne ženske so zame demoni in vredne, da jih noben moški več ne pogleda.«

Neki mlad tovarnar iz Filadelfije je odgovoril takole:

»Oženil bi se samo s takšno ženo, ki je v življenju doživela že največjo nesrečo. Samo takšna zna ceniti živ-

ljenje in lahko živi v siromaštvu, če je treba. Takšna žena ne zapusti svojega moža niti v kar največjih življenjskih težavah.«

Neki Američan je pa drugačnega mnenja: »Moja žena mora biti pred vsem zmerom vedra in nasmejana. Mora biti sonce mojega doma, ki bo s svojo toplino vsak dan prinašala srečo in zadovoljstvo. Takšna žena ljubi svojega moža zvesto in vdano, čeprav ima vsakršne napake.«

Nekaj tisoč Američanov se bo poročilo z ženskami starega kova. Neizmerno namreč mrzijo moderne ženske, meneč: »Idealna žena ne sme uporabljati rdečila za ustnice in ne sme imeti oločenih nohtov. Biti mora podobna našim babicam in prababicam, ki so bile skromne in so bile svojim možem zveste tovarišice. V zakon mora prinesiti več srca kakor pameti.«

Zanimivo je, da velika večina Američanov zahteva, da je ženska dobra gospodinja in pred vsem dobra kuharica. Na splošno Američani teže za mirnim domačim življenjem.

Prvo nagrado na tej anketi je dobil neki farmar iz zahodne Amerike, ki je dal najkrajši odgovor: »Poročil se bom z žensko, ki bo v vsem podobna moji materi.«

Londonski živalski vrt med letalskim napadom

London, septembra.

Londončani z zanimanjem opazujejo, kako se ponajša štirinogi in krljati prebivalci njihovega živalskega vrta med plinskimi napadi.

Sicer tako gostobesedne papige na primer med plinskimi napadi popolnoma utihnejo in nihče ne spravi iz njih besede. Prav tako utihnejo tudi pingvini in golobi. Narobe hočejo pa levi in tigri v živalskem vrtu na vsak način s svojim rjojenjem in zavijanjem prepričati tuljenje siren in grmenje bombnikov. Leopardi se pa sploh ne zmenijo, kadar začno drveti letala nad Londonom. Ptice roparice brnenje motorjev tako navdušijo za boj, da se stepajo med seboj.

Najmanj občutljive za bombne napade so menda opice, ki med nevarnostjo mirno plezajo po svojih kletkah, kakor da se ni nič zgodilo. Kar se pa golobov tiče, ki prosto letajo po Londonu, so ljudje ugotovili, da mnogo prej zaslišijo letala kakor ljudje in nemirno krožijo po mestu.

Čudni indijanski običaji

London, septembra.

V Britski Kolumbiji žive zadnji ostanke bellacoolskih Indijancev, ki imajo svoje posebne navade in običaje. Teh Indijancev je danes komaj še okrog 200 in so za raziskovalce teh krajev posebno privlačni.

Bellacoolski Indijanci zelo ljubijo ples in imajo za tiste, ki ne znajo plesati, posebna zdravila. Verujejo, da to zdravilo pomaga samo otrokom. Zato namažejo starši svojim otrokom roke, kolena in lakti s trepetlikovim pepelom, samo da bi bili nekoč dobri plesalci. Po mnenju teh Indijancev namreč trepetlikovi listi v vetru ne trepečejo, temveč plešejo in so zato prav za takšno zdraviljenje primerni.

Indijanci znajo zdraviti tudi lenobo. Novorojenim deklicam dajejo na primer na telo odrezane bobrove noge, ker je bober izredno marljiva žival. V isti namen nosijo mlada dekleta na rokah zapestnice iz bobrove kože. Da bi bili mladeniči močni, si polagajo na telo kožo medveda, grizlija. Tudi za različne bolezni poznajo prav svojevrstna zdravila. Tako na primer uporabljajo za zdravljenje pljučnice mešanico bolnikove slinice in lososovega kaviarja. Vse to zmešajo v posodi in postavijo vranam. Če vrane vse pojedjo, je bolnik rešen. Indijanci namreč verujejo, da vrane samo zato krakajo, ker so se od bolnika nalezle kašlja.

Indijanci uporabljajo razne vraže tudi v slabe namene. Tako na primer natro majhnemu otročičku roke z mrtvo mišjo, samo da bi postal, ko doraste, prav tako spreten tat, kakor so miši. Sinove svojih sovražnikov pa Indijanci nalašč namažejo s pepelom rumene srake, da bi postali prepirljivi in bi bili tako zmerom v nevarnosti.

Pečeni galebi so norveška delikatesa

Oslo, septembra.

Na Norveškem človek lahko v vsaki gostilni dobi zelo okusno pripravljeno pečeno perutnino. Kdor ima dober okus, bo takoj vedel, da okusna perutnina ni niti piška niti raca.

Če vprašate gostilničarja, kakšno perutnino vam je pripravil, vam bo zaupno povedal, da ste jedli mladega galeba, ki jih je tam zelo veliko in jih morajo že zaradi ribičev postreliti, čim več jih morejo. Ribiči te ptice že od nekdaj zelo radi jedo, tujci so pa imeli pred njimi nekak neutemeljen strah in so trdili, da diše po ribjem olju.

Pred nedavnim so norveški listi napisali o tem obširno razpravo in poučili ljudi, da galebi nikakor ne morejo dišati po ribjem olju. Galebe namreč oderejo in jim meso dobro namočijo v kisu. Od tedaj gostilničarji vsakemu gostu prav radi postrežejo z galebom. Gosti so pa po navadi z njimi tudi zelo zadovoljni.

Star rimski denar so izkopali

Rim, septembra.

V Rimu so izkopavali na neki cesti stare grobove in v enem izmed njih našli veliko srebrnega rimskega denar-

Najmlajši gasilec v Ormožu je devetletni Franjo Horvat, učenec 3 razreda ljudske šole. Čeprav je še mlad, se zelo zanima za gasilstvo in ima že pravo gasilsko uniformo.

Ja. Ko so ga natanko pregledali, so ugotovili, da je denar iz dobe rimskega cesarja Julija Filipa.

Denar ima na eni strani upodobljeno glavo Julija Filipa s krono na glavi in z napisom »Julius Philippus«. Na drugi strani denarja je pa glava boginje Rome, ki drži v roki kip boginje Zmage. Ob robu denarja je pa napisano: »Vetni Rim.«

Našli so sredstvo proti tremi

Newyork, septembra.

Ameriškemu znanstveniku Tomasu Nortonu se je posrečilo najti neko nenavadno sredstvo, ki zanesljivo pomaga mladim igralcem in dijakom, da pred nastopom ali skušnjo ne dobe treme.

To sredstvo pomaga že v najmanjši količini, vendar ima kakor vsaka stvar tudi svoj nedostatek. Sicer človeka za dvajset minut nekako narkotizira, da nima treme, toda po nekaj urah se pojavijo njegove posledice na živcih. Če bi kdo to sredstvo večkrat in pogosto uporabljal, bi torej zelo trpel njegovi živci. Zdravniki zato tega sredstva ne priporočajo.

Dvanaest kilometrov široka cesta

Egipt, septembra.

Pod tem naslovom vam ne mislimo popisovati velemestne ceste, temveč večno saharško cesto, ki veže Sudan in Gornji Egipt. Hoja po tej cesti traja 40 dni; po njej se je vršil tisočletja ves trgovski promet med Sudanom in Egiptom. Aranci imenujejo to cesto »Darab el Arbenis«.

Po tej neskončni cesti so Egipčani nekdaj prevažali živino in sužnje. Sicer je danes na tem mestu speljana železnica, vendar so sidovi nekdanjega trpljenja popotnikov skozi Saharo še danes vidni. Ob tej cesti še zdaj leži na tisoče človeških in živalskih kosti. Popotniki, ki so hodili po tej cesti, so pogosto umrli od žeje in lakote ali so jih pa pobili roparji. Na nekaterih mestih je ta saharška cesta široka do 12 km, tako da nikjer ne vidite konca.

Pred nedavnim si je medže-ki raziskovalec grof Aljásy zadal nalogo, da bo to cesto natančneje raziskal. Svoja

V soboto 28. septembra je prvič stekel tramvaj po novi progi v Mostah. Gornja slika nam kaže otvoritveno vožnjo po prihodu na končno postajo. Foto P. Jeločnik.

raziskovanja in dognanja je zdaj napisal v knjigi: »Neznana Sahara«.

Njegovo delo je bilo brez dvoma silno težavno. Raziskoval je z avtomobili in z letali. Cesta je bila na nekaterih mestih pokrita s peskom in še komaj vidna, drugod je bila pa spet še nedotaknjena. Cesta je v vsej svoji dolžini pokrita s kostmi in podobna enemu samemu velikemu grobu.

Umrli je največji človek na svetu

Newyork, septembra.

V ameriškem mestu Manietyju v državi Michiganu je te dni umrl največji človek na svetu, 22letni Robert Pershing Badlow. Ta mladenič je bil visok 270 centimetrov in je tehtal 200 kil. Bil je za medicinsko znanost pravo čudo.

Pred nekaj dnevi si je zastrupil kri in vsa zdravniška znanost mu ni mogla pomagati. Poskusili so s transfuzijo krvi, toda mladenič je kljub temu umrl. Zdravniki so šele po njegovi smrti dognali, da je zrasel tako visoko zaradi nepravilnega delovanja neke žleze v mozgu.

V Newyorku se množe poroke

Newyork, septembra.

Newyorkski listi pišejo, da se je v mesecu avgustu zelo povečalo število porok v Newyorku. Prav tako kakor v Evropi je tudi v Ameriki vzrok tega vojna.

V Newyorku so se namreč pred nedavnim razširile govornice, da poročnim moškim ne bo treba v vojsko. Zdad Američani kar na debelo sklepajo zakonske zveze, ker so kljub vsemu rajši v zakonskem jarmu kakor pa na fronti.

V Ameriki grade letalo brez pilota

Los Angeles, sept.

Znani strokovnjak za radio in televizijo dr. Lee de Forest je pred nedavnim povedal, da inženirji v mestu Daytonu v državi Ohio grade zrakoplov brez pilota. Ta zrakoplov bo lahko brez pilota poletel nad sovražno ozemlje in bo točno bombardiral. Najbrže ga bo odkupila ameriška vojska.

Takšen zrakoplov-robot bodo lahko napravili že za 500 dolarjev. Upravljal ga bo matični zrakoplov s pomočjo radia. Ta matični zrakoplov bo letel zelo visoko nad zrakoplovom-robotom in ga bo stalno nadzoroval.

To letalo se lahko napolni z eksplozivom in ga bodo zato lahko upo-

rabili tudi kot zračni torpeda. Če pa vanj postavijo izvidniški aparat, tedaj ga bodo lahko uporabljali za izvidniško letalo, ker bo njegovo televizijo lahko sprejemalo matično letalo nad njim ali pa bodo sprejemali na zemlji.

Ker letalo ne bo imelo posadke, ga bodo lahko zgradili iz plastičnega materiala in bo zato mnogo cenejše. Strokovnjaki trde, da bo eno samo letalo posadko lahko upravljalo kar štiri letalske robote na razdaljo 15 km.

Nenavadna smrt

München, septembra.

V Bodenseeuju v Nemčiji je nenadno umrla mlada žena, ki jo je pičila čebela. Jedla je z maslom in medom namazan kruh in ni opazila, da je nesla z maslom vred v usta tudi čebelo. Posledice so bile strašne. Čebela jo je pičila v usta, tako da ji je čeljust močno zatekla.

Ker je gospa trpela strašne muke, so takoj poklicali zdravnika, ki ji pa ni mogel prav nič pomagati. Močni čebelni strup je tako oslabil delovanje srca, da je gospa že čez trideset ure umrla.

Boj s kobilicami

Newyork, septembra.

V boju proti kobilicam, ki so pred nedavnim navalile v velikih množinah v ameriški državi Texas in Oklahomo, je sodelovalo kar 200 ljudi.

Boj je trajal ves mesec in se končal z uničenjem več ko milijon kobilic, bil je pa združen z mnogimi težkocami. Tako na primer so morali paziti, da so s kobilicami vred uničili tudi njihova jajca, ker bi bil sicer ves trud zaman in bi se bile kobilice že v nekaj tednih spet pojavile. Vsako jutro je priletelo nad ozemlje, kjer so se naselile kobilice, osem letal, ki so metala strupene praške na kobilice. Poleg teh letal je v boju sodelovalo še nekaj izvidniških letal, ki so pregletovala delo avtomobilov in ljudi, poleg tega pa nadzorovala premikanja škodljivih žuželk.

V boju je sodelovalo še 18 avtomobilov, ki so bili opremljeni z najmodernejšimi pripomočki za pobijanje mrčesa, 15 tovornih avtomobilov za prenašanje streliva in 10 tovornih avtomobilov za odnašanje žrtev. Pri tem delu je sodelovalo še mnogo delavcev, ki so z lopatami odstranjevali cele kupe kobilic in jih nalagali na tovorne avtomobile.

Kakor vidite, je bilo za takšno vojno proti kobilicam potrebnih več sto ljudi in okrog 50 avtomobilov. Američani so pa s svojo doslednostjo je zmagali in za dolgo dobo uničili kobilice.

V osrčju Pariza je vse do današnje vojne živelo mnogo otrok, ki še nikoli v svojem življenju niso videli krave. Imeli so priložnost videti prekrasne avtomobile, revijo elegantnih ljudi, te koristne domače živali pa marsikateri od njih še ni videl. Po zaključku vojne se je marsikaj spremeni-

lo. Gornja slika nam kaže, kako no nekem bulvarju ženno čredo krav proti klavnici.

Se bolj kakor v Ljubljani primanjkuje bencina v Parizu; elegantni avtomobili stoje v garažah. Parižani so si morali pa za prevažanje po pariških cestah omisliti kaj cenejšega in primernejšega za današnji čas: taksi na nožni pogon.

Takoj po svojem prihodu na prestol je mladi romunski kralj Mihael I. poklical svojo mater, ki je živela že deset let v izgnanstvu v Firenzi. Mladi kralj ji je poslal v Firenzo letalo, ki jo je pripeljalo v domovino. Gornja slika nam kaže svidenje matere in sina — po desetih letih.

Druga Shirley Tempel

Nova desetletna filmska zvezda

KAKO SO ODKRILI RUTH SUTERSOVO

Los Angeles, septembra. Te dni so v Ameriki odkrili desetletno filmsko zvezdo, za katero že zdaj vsi trdijo, da ne bo samo zatemnila vseh mladih naslednic Shirley Templove, temveč bo na mah osvojila srca vseh obiskovalcev kina, ki radi gledajo otroške filme.

ljeno smejeti in tako od srca jokati, da je ta mali film samo po njeni zaslugi postal majhna umetnina. Sicer so strogi kritiki, ki so ga dobili v roke, našli na njem mnogo napak, vendar vsi soglasno priznavajo, da je Ruthina igra dovršena. Ko na primer rešuje svojega tovariša iz rok gangstrov, igra tako prepričevalno in naravno, da so vsi presenečeni, odkod 10letno dekletce vse to zna.

ji zde današnje mlade žene in dekleta, je povedala tole: »Današnja mlada dekleta so zelo lepa, to moram priznati. Imajo zelo dober okus in so zmerom lepo oblečene. Kljub temu ne bi zamenjala z nobenim mladim dekletom. Imajo namreč neko veliko napako. Ne znajo prav uživati življenja, ker zmerom teže za nečim daljnim; nikdar se jim ne izpolni želje, ker iščejo povsod samo kratkotrajno zabavo, duševno se pa zelo malo udeležujejo.«

Slavni možje so bili slabi učenci

Berlin, septembra. V Berlinu imajo shranjeno knjigo, ki obsega zanimive razprave o šolanju velikih mož. Iz teh primerov lahko spoznamo, da so bili skoro vsi največji svetovni geniji v šoli slabi učenci in so se zelo neradi učili.

Touček neguje zobe z zobno kremo

nje nikakor ni bilo pri srcu. Če je le mogel, je izostal iz šole in se igral z drugimi otroci. Tudi Goethe, največji nemški pesnik, ni bil nič boljši. Oče ga je nešteto krat kaznoval, ker je tik pred prihodom domačega učitelja izginil in ga po cele ure ni bilo domov. Washington pa ni bil samo slab učenec, temveč tudi velik prepričljivec. Tudi Edison je učitelj zmerom pravil, da v življenju ne bo imel nobenega uspeha. Zmerom je namreč med poukom kaj risal in konstruiral pod klopmo.

Nenavaden samomor

Bagdad, septembra.

Vsak dan lahko beremo v listih o neštevilnih samomorih. Vendar o takšnem, kakršen se je te dni zgodil v Bagdadu, še gotovo niste nikdar brali.

samomorilec mučil vso noč, preden mu je steklo prežrlo čreva in želodec in je nastopila smrt. Kljub temu je bil velik junak in ni niti z besedico pokazal muk, ki jih trpi. Ta nenavadni samomor je zbudil celo v Orientu veliko zanimanje.

105letna lepota brez gub

Čikago, septembra.

V Čikagu je te dni svečano proslavila svoj 105letni rojstni dan gospa Evelina Calmingova. Ob tej priložnosti so njeno sliko priobčili mnogi ameriški listi in jo v svojih člankih splošno imenovali »najlepšo staro Ameriko.«

Gospa Calmingova je po vsej Ameriki znana po svoji nenavadno mladostni svežini. Čeprav je stara že 105 let, nima na obrazu nobene gube. Ho-di lahko tako kakor mlado deklo, postavo ima mladostno, zmerom je dobre volje, optimistično razpoložena in popolnoma zdrava. Ko so jo časnikarji z vseh delov Amerike izpraševali, kako je žive-la, da je še v tako visoki starosti tako lepa in zdrava, jim je preprosto povedala: »Živim prav tako kakor vsi drugi ljudje. Jem normalno in se ne ravnam po dieti. Nikdar ne sanjam o vitki liniji kakor mlade ženske. Tudi telovadim zelo malo. Zelo rada čitam, posebno ljubezenske romane. Teh prečitam včasih kar po šest na teden. Spat hodim precej pozno, vstajam pa zgodaj. Povprečno spim po štiri do pet ur na dan. Moja edina strast je igranje bridgea, ki ga igram po navadi s samimi mladimi ljudmi in se silno zabavam, ko se jeze, če izgubljajo.«

Ugleden trgovec Mulahi je imel umobolnega sina. Ko je nekoč odšel z ženo in s svojima dvema hčerama k svojim sorodnikom v Perzijo, je pustil svojega sina pri nekih znanih v Bagdadu. Naročil jim je, naj skrbno pazijo nanj, ker že več mesecev preti s samomorom. Znanci so mu to tudi sveto obljubili.

Ker je bogati trgovec obljubil svojim znancem visoko nagrado, če bodo skrbno pazili na njegovega sina, so ga varovali noč in dan. Samo kadar je trdno zaspal, so ga puščali samega. Nekega dne so pa dobili v roke njegov dnevnik in se silno prestrašili. V njem so namreč brali zapiske mladeniča, ki zatrjuje, da se bo v nekaj dneh usmrtil, čeprav ga noč in dan stražijo. Njegovi varuhi so od tega dne dalje še bolj pazili nanj.

TAKO IMENOVANA ljubezen

NAPISAL W. L.

>Prosto!< je nekoliko nejevoljen vzkliznil dr. Frank Foran, ko je nekdo precej živahno potkal na vrata. In vstopila je dr. Rosemary Pageova, tovarišica z ženskega oddelka individualno-psihološke posvetovalnice v zakonskih in ljubezenskih zadevah, ki jo je Harvardovo vseučilišče vzdrževalo vsak dan od 18. do 22. ure.

obrnila do mene in tudi ona prav tako trdi, da ne more živeti s tem mo-žem. Ker sem pa vedela, da se bo Randall do vas obrnil, sem se hotela o tem primeru z vami pogovoriti.< Dr. Foran, mladi zdravnik, se je nekoliko ujezil. >Ah, veste, dr. Pageova, z največjim idealizmom sem prišel v to posvetovalnico za zakonske in ljubezenske zadeve...< >Tako kakor jaz,< je zavzdihnila Rosemary. >Toda ti ljudje mi začno polagoma presedati,< se je razvnel dr. Foran. >Najprej oblegajo posvetovalnico, ker ne morejo dobiti dekleta, ki so si ga vtepli v glavo. Potlej pa tedne in tedne posedajo tu okrog, ker se ne morejo iznebiti žene, ki so si jo z mojo pomočjo naposled vendarle priborili.< Rosemary je prikimala. >Pri meni doli na ženskem oddelku je prav tako. Imela sem zelo visoko mnenje o ljubezni, preden sem prišla sem. Zdaj pa že skoraj mislim, da je tako imenovana ljubezen samo bolezen. >Čisto pravilno!< ji je strastno pritrdil. >In le v tistem primeru, kjer ugotovimo, da je bolezen ljubezen kronična, bi se v božjem imenu vdali. Zal vam moram povedati, draga tovarišica, da so moji uspehi tukaj klavni. Kako naj človek jemlje ljubezen resno, če vsak dan znova vidi, da v mnogih primerih niti toliko časa ne traja kakor obleke, ki so si jih ljudje nabavili za poroko? In kako naj človek z navdušenjem opravlja svoj zdravniški poklic, šigar nekoristnost je z vsakim dnem jasnejša?<

>Poslušajte me, tovariš!< je stvarno nadaljevala. >Vsako medicinsko raziskovanje lahko izvedete samo na živem objektu. Morali bi tako imenovano ljubezen temeljito razkrinkati. Po splošnem mnenju je neizogibna predgra zakona. Kljub temu pa ameriška statistika zakonov jasno dokazuje, da je 37,7 odstotka zakonov nesrečnih. Kaj je torej ta ljubezen? In čemu jo potrebujemo, če daje tako šibko jamstvo za zakonsko srečo?< >Popolnoma vašega mnenja sem,< je pritegnil mladi zdravnik. >Vidite! Najina naloga bi torej bila dokazati, da bi se odstotek nesrečnih zakonov prav nič ne zvišal, če bi se ljudje poročali brez ljubezni.< Dr. Rosemary je pogledala svojega mladega tovariša nekoliko ostreje, potlej pa kar naravnost dejala: >Kaj bi mislili o tem, dr. Foran, če bi se midva poročila za poskušnjo?< >Toda, dr. Pageova!< je poskočil. >Ne, ne, poslušajte me do konca! Midva se prav gotovo ne ljubiva. Komaj trikrat v življenju sva se pogovarjala. Toda nedvomno bi lahko napravila pravilen poskus. V svojem zakonu bi lahko zmerom natanko analizirala in zapisovala, kako se obnaša najin zakon brez ljubezni in za koliko se razlikuje od tako imenovanih zakonov iz ljubezni. In po določenem času bi lahko najine skupno dosežene rezultate izročila javnosti.< Dr. Frank Foran je bil vstal, molče strmel v svojo tovarišico, potlej pa nekajkrat prekoračil svojo sobico. Naposled ji je ponudil roko. >Sprejemem.< in ona je prikimala.

1/2 vagona 5000 kg bele moke št. 00
wagon 10.000 kg premoga
2000 kg krompirja
200 kg riža
sod olja
5 klafter drv
zaboj sladkorja
masti
mila
gasilska tombola v Kranju
20. oktobra
več moških in damskih koles ter več sto visoko vrednih daril
2 motorni kolesi

Izposojevalnica moških srajc

Newyork, septembra.

V mestu Evanstonu v ameriški državi Illinois so pred nedavnim odprli izposojevalnico moških srajc. Ker se gospodom čisto zgodi, da nimajo primerne srajce za kakšno posebno priložnost, je izposojevalnica baje zmerom dobro obiskovana. V tej nenavadni trgovini si Američan lahko po svojem okusu in po potrebi izbere izmed sto in sto srajc prav takšno, kakršno si želi. Izposojevalnica ima na zalogi srajce iz najfinjšega blaga, da jih lahko vsaj 45krat operejo. Ker je cena izposojene srajce razmeroma zelo nizka, enkratno izposojanje srajce stane komaj 18 centov (pranje srajce stane 15 centov), ima izposojevalnica že mnogo stalnih gostov. Zanimivo je, da si izmed desetih moških devet izposodi belo srajco.

Ali lahko tudi rastline omamimo?

Bazel, septembra.

Med naravoslovci je splošno znano, da imajo rastline svojevrstne mišice in nekakšen pulz, ki je podoben živalskemu. Nihče pa doslej ni vedel, da tudi rastline občutijo učinek mamil in jih prav tako kakor vsa druga živa bitja lahko omamimo z alkoholom. Znani indijski naravoslovec J. Bose je z rastlinami napravil že nešteto poskusov. Tako je na primer kloroformiral neko drevo, da je tako rekoč zaspalo. V tem omrtničnem stanju so vse rastlinske stanice prenehale delovati in naravoslovec je lahko drevo brez škode presadil drugam, ne da bi

drevo to občutilo. Bose je z nekaterimi mamilami dosegel pri različnih rastlinah popolnoma različne učinke. Nekaterim je na primer zelo pospešil rast, drugim jo je pa z istim mamilom zavrl. Pri vseh omamljenih rastlinah se je pa po prebujenju pokazal isti značilni pojav. Vse so z novo močjo začele poganjati liste in cvete. Bilo je, kakor da bi se bile zbudile iz zimskega spanja.

Zanimivo je, kako so se ponašale rastline pod vplivom alkohola. Naravoslovci so s posebnimi pripravami dognali, da takšna »pljana rastlina« veliko hitreje diha kakor navadna in ima hitrejši pulz. Reagira torej tako kakor človeški ali živalski organizem, kadar je zaužil preveč alkohola.

Bacil otroške paralize so našli

Upsala, septembra.

Šef državnega bakteriološkega inštituta na Švedskem, profesor Karel A. Kling, je pred nedavnim odkril bacil otroške paralize, ki ga doslej še nihče ni poznal. Odkritje tega bacila je za medicino zelo velike važnosti, ker je ta strahovita otroška bolezen zahtevala vsako leto na stotine mladih žrtev. Profesor Kling meni, da dobe otroci paralizo indirektno, kakor na primer tifus, kolero ali dizenterijo z uživanjem okužene vode, mleka ali sadja. Sicer ni izključeno direktno okuženje, vendar se to zgodi zelo redko. Ker so zdaj našli zavratnega povzročitelja te bolezni, švedski zdravniki upajo, da bodo kmalu našli tudi zdravila, s katerimi bodo paralizo lahko uspešno zdravili.

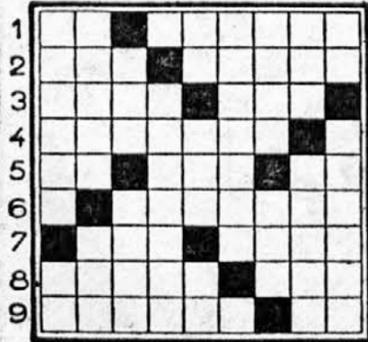
bare, si izkazovala majhne, ljubke pozornosti in ljudje so lahko mislili, da gre za resnični zaročni par. Kar se je pa v resnici dogajalo v notranjosti obeh mladih ljudi, je bilo zapisano v vsakodnevnih in zelo vestnih zapiskih mladih raziskovalcev. Prvi dnevi v Miamiu so potekali prav tako harmonično kakor prejšnjih šest tednov. Toda že četrty dan je Rosemary opazila, da Frank na moč dvori neki mladi filmski igralci. Tudi Rosemary je nekajkrat govorila z njo in je ugotovila, da je čisto neumno, površno deklo, ena izmed tistih, ki jih je na tucate sedelo v njeni sobi med govornimi urami individualno-psihološke posvetovalnice v Newyorku. Nikoli ne bi bila verjela, da bi takšna lutka utegnila postati Franku nevarna; zdaj je morala pa pretresena ugotoviti, da ta filmska igralka začemlja resno ogražiti rezultat njenih znanstvenih prizadevanj. To je nekega večera povedala tudi Franku, ki si je bil vzel ravno pol ure časa za Rosemary. Povedala je vse, kar ji je ležalo na srcu, precej odločno in je naposled celo rekla: >To je vendar zelo graje vredno, da me začenjaš že na poročnem potovanju varati.< >Oprosti,< je dejal nekoliko v zadregi, > saj vendar nisva na poročnem potovanju. Saj sva na raziskovalnem potovanju.< >To je čisto vseeno!< se je branila. >Za druge so to prvi medeni tedni. In s svojo filmsko igralko me boš tu kratko in malo onemogočil.< >O, prosim!< je ugovarjal Frank nič manj živahno. >Nisem se obvezal, da bom najina raziskovanje izvedel po načrtu, kakršen bi bil tebi povšeči. Kajti to bi vrednost najinih ugotovitev takoj zmanjšalo na ničlo. Da, ljubimkam s to mlado damo. In to delam z nekim namenom. Saj takšne epizode vendar nastopajo v vsakem povprečnem zakonu.< >Da, v vsakem povprečnem zakonu.

nu,< je že skoraj zajokala Rosemary. >Toda najin zakon vendar ni povprečen zakon. Sklenila sva zakon, kakršnega ni še nihče pred nama. Računala sem pač z vsemi možnostmi. Toda prav gotovo ne s to, da me boš že prvi teden varal z majhno, neumno hollywoodsko gosko. Podobrikala se mu je in ga poljubila. Prvič, odkar sta skupaj delala poskuse. In potlej je prosila, prav nič tako kakor svetovalka v zakonskih in ljubezenskih zadevah dr. Rosemary Foran-Pageova, temveč kakor boječe dekletce: >Obljubi mi, da boš pustil tisto neumno gosko... Obljubi mi, prosim, prosim!< Frank je Rosemary pač vrnil poljub. Vračal ga ji je dolgo in predano. Potlej je pa dejal: >Ne. Tega ti ne obljubim. In ko bova nekoč — kakor sva se bila dogovorila — primerjala najine zapiske, boš tudi izvedela, zakaj ti moram to željo odbiti.< >Lepo,< je dejala spet z žensko pri-sebnostjo. >Potlej mi ne ostane nič drugega, kakor da še to uro odpotujem iz Miamija.< Frank je odvrnil: >Če misliš, da je v mejah najinih raziskovanj to potrebno...< >Vsekako. Nobenega drugega izhoda ne vidim. Kajli naposled vendar ne morem zaradi najinih raziskovanj prispevati žrtve, da se tu osmešim. Po kratkem preudarku je dejala: >Prva etapa najinega poskusa je torej s tem končana. Vrnem se v Newyork in te prosim, da mi daš na pot svoje zapiske prvih šestih tednov in štirih dni.< Ko se je Rosemary sama v oddelku 1. razreda vračala s svojega poročnega potovanja v Miamiu, se ji je snopč Frankovih zapiskov odprl na zadnji strani, kjer je brala: Zakon, sklenjen iz ljubezni morda ne traja večno, zakon, sklenjen iz golega razuma še poročnega potovanja ne preživljuje.

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed:

Vodoravno: 1. predlog; mesto v banovini Hrvatski. 2. kratka za atmosfero; ptica. 3. sopotnik; zemlja. 4. mesto na Poljskem. 5. mojstrski znak bakrorezev pozne gotike okoli 1. 1450.; žensko ime; površinska mera. 6. grkokatoliki. 7. števniki; mesto na Francoskem. 8. jedilni pribor; žensko ime. 9. ameriška republika; rimljanski denar.

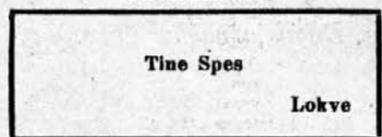
Navpično: 1. svet; kratka za železniško postajo. 2. orjak iz grške mitologije; pod. 3. briga; seč. 4. žito. 5. kratka za blagovestnik; veznik; kratka za Ameriko. 6. pritok Bosne. 7. planina na Bolgarskem; turški gospodar. 8. mesto na Finskem; grška boginja. 9. kemijski znak za kalcij; krajevni prislov.

IZPOLNJEVALKA

—ep —ter —as —oda —na —eno —ara —sel —ivo —tak —ilo —ada —dam —oka —mir —ol —ima —lah —ena —ir —zak —una —han.

Vsaki besedi dodaj črko, da dobiš nove besede. Vstavljene črke pomenijo znan pregovor.

POSETNIKA

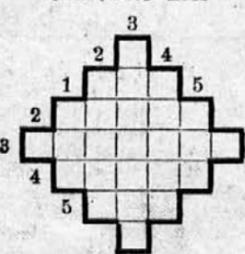
Kaj je ta oseba?

- STEVILNIK
- a 1—2—3—4—5—
 - b 2—6—4—7—8—
 - c 3—9—1—4—7—
 - č 5—8—10—9—6—
 - d 4—11—12—11—8—
 - e 7—4—10—8—7—

Pomen besed:

a) mineral, b) samo, c) drag kamen, č) jadranski otok, d) oblika glagola imeti, e) azijska država. V prvi in zadnji vrsti navzdol čitaš evropski prestolnici.

CAROBNI LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. začimba, 2. telefonski vod, 3. mesto v Dalmaciji, 4. starešinstvo, 5. kratka za italijanski denar.

PREMIKALNICA

SODNIJA
FLORIDA
KAVADAR
NAVIHAN
MARATON

Besede premikalno tako, da dobiš navpično tri nove besede, katerih pomen je: padavina, reka v Jugoslaviji, država v U. S. A.

ENAČBA

(a-b) + (c-d) + (e-f) = x
a = gozdna žival
b = kdor je tak, ga čaka strgan rokav
c = vas v logaškem srezu
d = japonska dolžinska mera
e = postaja na progji Zagreb—Beograd
f = del hiše
x = vas pri Ljubljani.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

RESITEV KRIZANKA
Vodoravno, po vrsti: 1. po, blišča, 2. amo, zadar, 3. mara, nul, 4. premu, da, m. 5. aa, ena, pa, 6. s, krajčič, 7. ili, aare, 8. bloke, puh, 9. lopata, ha.
Rešitev posetnice: lovski čuvaj.
Rešitev premikalnice: gruda, tlaka, nikar.
Rešitev carobnega lika: 1. trg, 2. trate, 3. gradivo, 4. stiva, 5. Eva.
Rešitev enačbe: a = vezilja, b = Zilja, c = Nela, d = milja, e = Razor, f = sor, x = Venera.

PIČICA NA I

Ni dolgo tega, kar sem se peljala s tramvajem v Sliško. Voz je bil prazen, samo meni nasproti je sedela mlada gospa. Bila je ena tistih, ki z njih obleke takoj razbereš, da se jim v življenju ne godi slabo. Temnomoder kostim iz solidnega blaga je bil ukrojen brezhibno, drobne nožice so ji tičale v modernih čevljih iz kačjega usnja, ročna torbica je imela prav tako okras iz kačjega usnja. Videti je bilo, da ima gospa krojača z dobrim okusom, ki ji zaradi rednega plačevanja dobrohotno svetuje, kaj se ji najbolj poda. Čevlje in torbico si je morda kupila v trgovini, kjer so bili veseli, da so se odkrili tako izbrani predmeti za primerno drago ceno. Vendar si kljub vsemu hitro uganil, da gospa sama nima priloženega tenkočutnega okusa. Na glavi ji je namreč čepel klobuček, ki je bil sicer sam zase prav ljubko pokrivalo v obliki stožičastih klobukov, kakršne nosijo kitajski kuliji. Na vrhu je imel temnomodro petljo. Če bi klobuk ostal tako enostaven, kakor si ga je bila modistka zamislila, bi bil zelo eleganten. Gospa je pa v svoji preveliki vnemi za ljubkost prila nanj še šopek raznobarnih cvetlic, ovila vse skupaj s tilom rožnate barve in zavezala til zadaj v obilno petljo. Vsako žensko, ki ima nekoliko priloženega okusa, je pogled na ta klobuk zbedel. Cvetlice so silno motile čistoto črt, ki so bile res svojevrstne, rožnati til je pa popolnoma pokvaril športni izraz klobuka in ga spremenil v klobuk brez prave osebnosti. Najsi je imela gospa še tako eleganten kostim in še tako drago ročno torbico, učinkovala je prav neelegantno. Manjkalo ji je tistega nadiha, ki daje ženski pravico, da se lahko s svojo ljubkostjo ali osebnostjo postavi. ...

Sedim v kavarni in opazujem gospe in gospodične, ki prihajajo in odhajajo. Tretjina vseh nosi najnovejše klobučke z okroglim oglavjem, pobeženimi kraji na oči in privihnjami na tilniku. Ljubljankanke so te klobučke kratko in malo krstile za jurčke. Teško je ženski reči, da se ji to ali ono ne poda; takoj je užaljena. Če bi pa mogla vsem tistim, ki so majhne postave, povedati odkrito, kaj mislim o teh klobučkih glede na njih postavo, bi nekako takole dejala: za majhno žensko ni takšen klobuk, ker jo še bolj pritisne k tlom. Prav tako se klobuk ne poda ženskam, ki imajo izrazito športne oblike ali na kratko pristrizene lase. Jurčke s polno pravico nosijo elegantno samo tiste ženske, ki so visoke, vitke in nežnih potez, pa bodisi, da so še zelo mlade ali pa že v zrelejših letih. ...

Neka moja znanka je kupila svojeju štiriletnemu sinčku pleteno garnituro iz angorske volne. Kako nes pametno! Prvič je angorska volna zdaj zelo draga, drugič je pa za otroke nepraktična. Garnitura je sinje barve in otrok jo že v nekaj dneh užame, tako da jo je treba pogosto prati. Mati, ki ji je dosti do tega, da je njen otrok svojevrstno oblečen in nekakšno dopolnilo njene elegancije, se je torej to pot zelo užela, čeprav sama morda tega še niti opazila ni ali si pa ni hotela tega priznati. Otrok ima navado, da priteče k materi, se stisne k njej, se podigne ob krilo ali ji skoči v naročje. Na vseh temnejših oblekah pušča njegova draga in občutljiva obleka kocinice sinje volne, ki se prav nič elegantno ne odražajo od črnega krila ali črnega plašča. Ženska, ki potroši dokaj nepotrebnega denarja za takšno tvevano eleganco, ima v petih minutah na videz ponošeno obleko. ...

Tenčične nogavice! Sanje mladih gimnazijk, trpljenje in strošek, če se na njih utrga petlja, optična prevara, primerna za grdo oblikovane noge, ki jih z nekakšnim skrivnim čarom polepša. Samo za neke ženske niso te nogavice, pa če imajo še tako lepe in očarljive noge, za ženske, ki imajo noge — kosmate. Te ženske bi si morale objubiti: ali si bom noge negovala in si kocine odstranila — toda to je precej zamudno — ali se bom pa odpovedala pretirano tenčičnim nogavicam in tako ne žalila estetskega čuta svojih bližnjih! ...

Česa ne marajo moški in česa ne smete imeti, če hočete biti elegantne? Ne smete imeti...

...kombineže, ki je daljša od krila in vam kuka izpod roba;

...pri večerni obleki takšnih naramnic, da bi vam uhajale v izrez;

...prekratke bluze, ki silijo izza krila in si jo morate kar venomer potiskati nazaj;

...zasukanih nogavic, da se vije šiv okrog noge namesto po sredini dela nogo krivo;

...slabo zavezanih vezaljk na čevljih;

...glavnikov, ki vam silijo iz las in ki jih morajo pobirati vaši spremiljevalci.

Mislím, da sem naštel glavne napake, ki jih pogosto zagreše sicer elegantne ženske, da jim manjka tiste dovršene elegancije, ki je za popolno harmonijo prav tako potrebna kakor pičica na i. Saška.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere
Četrtek: Juha iz listič, zabeljeni makaroni. Zvečer: Krompirjev riž.

Petek: Prežganka, sirovi štruklji. Zvečer: Jota.

Sobota: Goveja juha, krompir v kosih, kisel zelje. Zvečer: Govedina od kosila v solati, kava.

Nedelja: Goveja juha z zdrobovimi žličniki, svinjska pečenka, krompirjevi cmoki, solata. Zvečer: Ocvrte salfade.

Ponedeljek: Pljuča s krompirjem, fižolova solata. Zvečer: Češpljevi cmoki.

Torek: Goveja juha z vlivanci, pražen riž, krompirjeva solata. Zvečer: Vampi s krompirjem.

Sreda: Pašta fižol. Zvečer: Praženec.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Juha iz rdeče pese¹, ocvrti zrezki iz leče², mešana solata. Zvečer: Carski praženec z marelično marmelado, sadje.

Petek: Fižolova juha, jabolčni zavitek, kompot. Zvečer: Čaj s sardelnim maslom, sadje.

Sobota: Cvetačna juha, praženi gobani, krompirjev pire, kompot. Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Nedelja: Goveja juha z vranicnimi cmoki, pečen odojček, francoska solata³, grozdna torta. Zvečer: Jetrni riž, zelna solata.

Ponedeljek: Golaževa juha, krompirjevi cmoki, zdrobov narastek. Zvečer: Palačinke z možgani.

Torek: Mozgova juha z ocvrtimi kruhovimi kockami, telečji zrezki, ruska solata, sadje. Zvečer: Obloženi kruhki, čaj, pecivo.

Sreda: Zelenjavna juha, pražen ohrovt, zabeljen krompir, palačinke. Zvečer: Telečja pljuča z makaroni, sir, sadje.

Pojasnila:

¹ Juha iz rdeče pese: 1 kilo olupljene rdeče pese zrezemo na tanke rezance kakor kisel repo. Na raztopljeno presno maslo denemo zrezane čebule in peso. Vse potresemo s strtjo kuminom, okisamo z vinskim kisom, prilijemo vode in parimo. Posebej pa pripravimo prežganje, ga zmešamo z juho in vse skupaj pretlačimo skozi sito. Preden postavimo jed na mizo, ji pridemo kisle smetane, nekaj žlic soka, ki ga stisnemo iz nestrpane srove pese. Serviramo jo z ocvrtim grahom ali pa z opečeni kruhovimi kockami.

² Ocvrti zrezki iz leče: Potrebujemo 25 dek leče, 2 jajci, sol, mast, drobtinice, petršilj. Lečo namočimo čez noč. Drugi dan jo kuhamo toliko časa, dokler se vsa voda ne pokuha. Lečo pre-

Čedna jesenska oblekica iz volnenega Jerseyja. Zivotek je ohlajen in nekoliko nabran nad prsmi, zelo preprost okrog vratu, saj je izrez čisto okrogel. Krilo je pa do polovice bokov pošito, dalje pa razpuščeno v položene gube.

Izredno eleganten jesenski kostim, in sicer za prehodne dni, ko je vreme še sončno. Jopica je živorodeče, krilo pa beige barve. Zraven nosimo bluzo iz tenkega platna v isti barvi kakor krilo. Beige barva se ponovi še v športnem klobuku, v pletenih športnih rokavicah in kot obrobek na čevljih, ki so sicer rjastorede barve. Preprosto elegantna je tudi svetla obleka poleg, nekakšna plaščna obleka. Izpod nje silijo za vratom tenka rdeča jopica, ki se dopolnjuje z originalno rdečo baretko.

člačimo skozi sito, ji dodamo 2 celi jajci, petršilj, pest drobtin in vse skupaj dobro pregnetemo. Iz te gnote napravimo svaljek, ki ga razrežemo v koščke. Te koščke potolčemo s širokim nožem in sproti posipamo z drobtinami, dokler ne dobimo zrezkov okrogle oblike. Nato zrezke v vroči masti na obeh straneh dobro popečemo.

³ Francoska solata: Glavnato solato zmešamo s sardinami, zrezanimi na kocke. Dodamo še pretlačena trdokuhanja jajca in vse skupaj zabelimo z oljem in kisom. Povrhu potresemo sesekljane beljake.

Moda šolskih predpasnikov

Šolski predpasniki so šolska uniforma, zato jih moramo tudi kot uniformo nositi. Čeprav so šolske oblasti pustile svoboden kraj, ne smemo pretiravati. Šolski predpasnik mora biti preprost in snažen.

Teško je dopovedati mladi moderni dijakinji, da bo v preprosti šolski halji veliko čednejša kakor pa v halji, ki je vsa načičkana. Teško je pa naši mladini dopovedati, da naj se čim preprosteje oblači. Vsa mlada dekleta navadno žele, da bi bile že odrasle, žele, da bi bile že prave »dame«, in pretiravajo v teh svojih »damskih željah«. Današnja moda pa podčrtava v vseh svojih modelih mladostno noto in vse današnje žene, ki se ravnaajo po njenih zapovedih, se oblačijo preprosto in mladostno.

Pretrirano zvončasto krilo, različni kričeci okraski ali pa zelo kompliciran kraj predpasnika ni to, kar so hoteli doseči s črnimi šolskimi predpasniki. Nič lepšega ni kakor skromna šolska halja z belim ovrtnikom, ki je preprosto ukrojena.

Toda, če že hočemo iti za modo, vzemimo za primer vse vrste tako imenovanih »malih oblek«, katerih kraj je kakor nalašč za šolske halje.

Veliko važnejše od kroja in okrasa je pa čistoča predpasnika in belega ovrtnika. Vsaka dijakinja si ga lahko sama opere in zlika. S preprostim in čistim šolskim predpasnikom boste zadržali šolskim predpisom, dobremu okusu in tudi — modi.

Kaj je s pariško modo?

Vest, da bodo začele pariške modne hiše spet predvajati svoje modele v začetku septembra, je marsikoga presenetila. Kajti znano je bilo, da je večje število modnih hiš zbežalo v Biarritz, slavnoznano razkošno kopališče ob Biskajskem zalivu. Zda so se pa vrnile v Pariz.

Nekatere velike modne hiše so spet odprle svoje salone v Parizu in za jesen in zimo pripravile nove modne kolekcije.

Letos bomo videli bolj malo novih pariških modelov. Toda v tem, da so se modne hiše preselile nazaj v Pariz, vidimo njihovo težnjo, da jim ne bi

kakšna druga država prevzela njihovo dozdajne slave in prvenstva mode, ki ga je doslej skozi stoletja imela Francija.

Razumljivo je, da lastniki teh modnih hiš ne živijo v iluziji in se zdaleč ne mislijo na to, da bi letos bogve kaj zaslužili. Kajti letos lahko računajo edino z nemškimi in srednjeevropskimi odjemalci.

Izmed znanih pariških modistinj so ponovno odprle salona »Suzy« in »Agnes«, kakor tudi mnoge druge manj znane.

Velik del pariških modnih hiš se je preselil tudi v Ameriko. Kakor smo izvedeli, je med temi tudi znani salon Schiaparelli, ki je ena najbolj znanih, pa tudi najbolj čislanih pariških modnih hiš. Vsekako nekateri domnevajo, da se bodo začele Nemčija, Italija in Madžarska potegovati za prvenstvo v modi.

Bodočnost nam bo pa pokazala, ali bo Pariz še nadalje ostal prestolnica svetovne mode ali mu bo pa to slavo prevzela kakšna druga država.

7z knjige modnosti

Ljudje se mnogih stvari sramujejo pred drugimi, pred svojo vestjo jih pa ni prav nič sram.

Nesreča našega bližnjega nam lahko več koristi kakor sto najboljših nasvetov.

Bolje je desetim podariti, kakor od enega samega kaj pričakovati.

Dokler lahko pomoč dobimo na zemlji, nam je ne bo Bog poslal z nebes.

Kleveta je kakor masten madež; lahko ga opereš, sled za njim bo pa še zmerom ostala.

Zlati časi so bili takrat, ko ljudje še niso poznali zlata.

Nadarjenost se izpopolnjuje v samotji, značaj pa v družbi.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LIUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

POZOR!
Prihodnjič:

**Kvačkana
bela bluza**

**Vljudnost
je važnejša od ljubezni**

Dan za dnem živeti z nekom v skupnem življenju ni tako lahko, kakor si marsikdo misli. Vsak je namreč v občevanju s tujimi ljudmi prijazen in vljuden, doma pa tako rekoč sleče svojo vljudnostno obleko in se preobleče v takšnega, kakršen je v resnici. Takrat postane zadirčen, neprijazen, siten, često celo surov.

Zanimivo je, da pri tem ni važno, ali se dva človeka, ki živita v skupnem domu, sovražita ali ljubita. Narobe, tisti ljudje, ki so drug od drugega popolnoma nebržni, navadno laže živijo drug poleg drugega kakor zaljubljeni ali sovražniki. Moški lahko na primer leta in leta v miru živi s svojim služabnikom, s svojo ženo, ki jo ljubi, ali s svojim sinom, se pa vsak dan prepira. Rešitev tega velikega problema je preprosta, pa vendar za marsikoga težka. Ljudje bi morali biti drug z drugim zmerom in povsod vljudni in prijazni, kakor da se poznajo šele nekaj ur.

Ce bi povedal dvema mladoporočencema, da je za zakon najvažnejša ljubezen, bi se jima to zdelo samo po sebi razumljivo, vendar bi se mi zdelo

Važno je, da zobe temeljito očistimo ne samo zjutraj, ampak tudi vsak večer, predno gremo spat.

**Chlorodont
zobna pasta**

še važnejše pristaviti, da je v zakonu poleg ljubezni najvažnejša vljudnost, ki jo pa žal, posebno zakonski možje često zanemarjajo. Nerazumljivo je prav za prav, da je človek prav s tistim, ki mu je najbližji in ga ima najrajši, neprijazen in zadirčen. S tujcem, ki ga prvič in zadnjič vidi v svojem življenju, je pa prijazen in pazi na vsako besedo. Poznala sem neko mater, ki je tepla svoje otroke za vsako malenkost in jih strahovala z grdimi pogledi in besedami. Ko je pa nekaj trenutkov nato pozvonilo in ji je služkinja najavila obisk, je njeno obličje takoj spreletel smehljaj in je kar sijala od prijaznosti in vljudnosti. S tujimi ljudmi je znala prijazno govoriti; svojim otrokom, ki jih je neizmerno ljubila, pa ni znala lepo povedati, če so kaj zagrešili.

Pogosto se lahko zabavate na račun dvojice po kavarnah in restavracijah. Oglejte si njihove obraze in gibe in skušajte iz tega spoznati, ali sta poročena ali sta pa še mlada zaljubljenca. Priznati moram, da po smehljajih, prijaznih obrazih dvojice takoj lahko uganete, če še nista poročena, vsaj drug z drugim ne. Če pri mizi opaziš dvojico, kjer mož nebržno strmi v časopis pred seboj, njegova žena se pa z dolgočasno ozira po kavarni, tedaj takoj uganete, da sta ta dva že poročena.

Opaziš pa še neko drugo vrsto dvojice. V kotu kavarne sedita dva mlada človeka; takoj spoznaš, da sta že nekaj let poročena. Ze po nekaj minutah namreč opaziš, kako žena z moževega sukničja skrbno odstrani smet, mož se ji pa hvaležno nasmehne. Drugič mu spet popravi iglo na ovratnici ali mu pa pomaga z drobišem iz svoje denarnice. Takoj si si na jasnem, da sta ta dva zakonca v svojem zakonu srečna. Drug drugemu sta potrebna, ljubita se in skrbita drug za drugega.

Morda ne veste, da moški lahko v ljubezni zagreši samo eno veliko in za žensko nepopravljivo napako. Tej napaki se pravi nebržnost. Nebržnost nobena ženska ne prenese. Mož jo lahko vara, lahko jo pretepa, lahko je surov z njo, vse mu bo laže odpustila, samo njegove nebržnosti ne. S tistim trenutkom, ko postane mož nebržen nasproti svoji ženi, ona ve, da je ne ljubi več. Ženske so v ljubezni geniji; zato bi morali moški svojo negenialnost nadomestiti z vljudnostjo in pozornostjo.

Plačajte naročnino!

Če otroci nimajo teka

Pri otroku večkrat opazimo, da mu jed le slabo ali pa sploh ne tekne; največkrat pri mestnih otrocih, pri otrocih bogatih staršev in pri edincih. Vzroki so kaj različni. Skoraj vsako prezgodaj rojeno ali že od rojstva slabotno dete nima volje do jedi in je brez teka. Takšen otrok je lahko po cele ure popolnoma miren, ne da bi bil lačen. Zato moramo takšnim otrokom posvetiti kar največ pažnje v negi in prehrani, sicer utegnejo zboleti. Vsakdanja izkušnja nam dokazuje, da skoraj vsak otrok v teku svojega življenja preživi neko dobo, ko nima teka. Ta sprememba utegne vplivati na njegov razvoj in zdravje, vendar je pogosto brez nasledkov in prehodna.

Na otroke s slabim tekom naletimo največ med tretjim in šestim letom. Pri dojenčkih se to redkeje pojavlja, tem pogosteje pa pri otrocih v šolski dobi in v dobi dozorevanja, posebno pri ženski mladini.

Vzrokov slabega teka ne smemo zmerom iskati v otroku samem. Pogosto lahko opazimo, da takšen vzrok tiči v slabi prehrani in v slabih navadah nepoučene matere. To je pa takrat, kadar daje mati otroku njegove obroke ob nepravem času, zdaj prevelike, drugič premajhne, ali pa takšne, ki mu ne ustrezajo. Eden izmed pogostih vzrokov je tudi ta, da otroka predolgo hranimo z eno in isto hrano. To so otroci, ki jih predolgo in brez potrebe doje, to se pravi po 6. pa tudi po 9. mesecu.

Otroci, ki jih predolgo hranijo s kravjim mlekom, nimajo teka, so ble-di in imajo mehke kite in mišice. Na pogled so lahko debeli, toda so neoporni, ker so njihova tkiva polna masti. Takšni otroci se težko privadijo drugi, potrebnejši hrani. Kadar jih hočemo navaditi nove hrane, izgube tek tudi do prvotne hrane; biti moramo zelo potrpežljivi, da jih navadimo nove hrane.

Otroka moramo že takoj v začetku, že v prvih dneh po rojstvu, navaditi reda v prehrani. To bo otroku zelo koristilo in prešlo že kar v navado.

Dojenje je za dojenčka važno in koristno prve 3 do 4 mesece. To velja tudi za otroka, ki ga hranijo samo s kravjim mlekom. Toda ko mu je že pet mesecev, ga moramo počasi privaditi mešani hrani. Otroku moramo dajati juhe, mlečne jedi, predlačeno zelenjavo in sadje. Takšna hrana pospeši tek, medtem ko ga enolična hrana samo kvari.

Otroka moramo tudi kmalu navaditi žličke. Grda navada je, da otroku še po 9. mesecu dajemo hrano iz stekleničke. Hranimo ga z žličko in otrok se bo temu tako privadil, da bo vsako jed veliko rajši pojedel.

Pretirano velike količine mleka še pri starejših otrocih slabo vplivajo na njihov tek. Z zmanjšanjem obrokov mleka in z dodajanjem povrtnine in sadja bomo otrokov tek kmalu popravili. Presladka hrana, kakor bonboni, kolači, kompoti in podobno, otroku vzamejo tek, še prav posebno pa takrat, kadar mu dajemo slana jedila. Čeprav je sladkor otrokom potreben, je mnogo važnejša tista hrana, ki vsebuje beljakovine in mineralne soli, še potrebnejše za njihov razvoj. V vsakem primeru mora biti takšen prehod v otrokovi prehrani postopen, kajti nagla sprememba lahko otrokovo stanje samo poslabša.

Pogosten vzrok, da otrok nima teka, je napačno ravnanje in grde navade okolice, v kateri živi. Nasveti izkušenihi ljudi lahko otrokovo stanje samo poslabšajo. Pogosto se je že zgodilo, da se je otrokov tek zboljšal, če so ga hranile popolnoma tuje osebe. Največkrat se to zgodi z otrokom edincem, ki je brez tovaršije in brez veselja do igre. Zato je dobro, če otroku priskrbimo družbo otrok njegove starosti. To dobro vpliva na njegov tek na njegov duševni in telesni razvoj.

Včasih so slabemu teku krivi tudi različni črevesni zajedalci (gilste). Kadar jih odstranimo, se otrokov tek hitro popravi. Če pa ne poznamo pravega vzroka slabega teka, moramo otroka peljati k zdravniku. Kajti za vsem tem se lahko skriva kakšno resnejše obolenje.

Najboljše sredstvo za izboljšanje teka so obroki o pravem času, obroki takšne hrane, ki je njegovi starosti primerna. Razen tega so važni dobra volja, vestnost in lepo ravnanje vzgojiteljev, ki otroka negujejo. Otroka moramo zgodaj navaditi rednega življenja in igranja z drugimi otroki, kakor tudi življenja na svežem zraku in soncu.

Nekaj zanimivega o glavniku

Tudi glavnik ima kakor vsaka stvar na svetu svojo zgodovino. Prvi glavnik, ki so ga uporabljali naši najstarejši predniki, je napravila narava sama. Tisočletja pred Kristusom so se namreč ljudje česali kar z ribjimi rebri, ki so imela za to prav pripravno obliko. Takšne glavnike še danes uporabljajo nekateri domačini v Afriki in Eskimi v polarnih predelih.

Pozneje, ko je človek začel izdelovati posamezne predmete iz lesa, je prišel v veljavo leseni glavnik, še pozneje celo iz slonove kosti ali iz mehkih ko-

Dve prijetni jesenski obleki za toplejše dni. Prva je iz drobno kockastega blaga, apartno okrašena z velikim belim ovratnikom, širokim pasom in belimi gumbi. Druga je pa iz baržuna. Izredno zanimivi so pri drugi žepki, pripeti k obleki z zapankami, ki se ponove na pasu.

vin. Prvi glavniki so bili namenjeni samo praktični uporabi. Danes jih seveda uporabljamo tudi za okras.

S časom so glavniki menjali svojo obliko. Ze Galke in Rimljanke so imele z dragim kamenjem okrašene glav-

ELITNA KONFEKCIJA
Maslek
MARIBOR
PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Jesenski kostim iz mehkega kockastega blaga. Krilo je zvončasto in hkrati nagubano. Jopica je prepeta s pasom, brez ovratnika in po vsej dolžini zapeta z gumbi.

ŠAH

Problem št. 77
Sestavil J. G. Campbell (1856.)

Mat v 4 potezah (B 40)

Nekaj poučnih kratkih partij

Pravijo, da samo kratke partije kaj veljajo. Navadno je to res, pravilo pa ni. Ako igrata dva velika mojstra, ki ne delata hudih napak, je prav malo verjetno, da se bo partija naglo končala. V naslednjem hočemo prijateljem naše šahovske rubrike postreči z nekaterimi partijami, ki so se končale že po nekaj potezah. Vse te partije imajo isto svojstvo, da je bila bliskovita zmaga mogoča le zaradi hude nasprotnikove napake.

Zaradi nerazumljivo slabe igre belega se je dr. Künzlu posrečilo, da je že po štirih potezah prisilil nasprotnika k predaji. Van't Kruijseva igra: 1. e3 e5, 2. Df3 d5, 3. Sc3 (odločilna napaka) e4, 4. Df4 Ld6 in beli se je udal, ker izgubi damo.

Prav zanimiva je tudi naslednja partija, ki jo je Hans Brüning odločil v svojo korist, ne da bi sploh potegnili kakšno figuro. Damski gambit: 1. d4, d5, 2. c4 e6, 3. Sc3 c5, 4. Lf4 cxd4, 5. Lxb8 dxc3, 6. Le5 cxb2. Beli je odnehal, ker zaradi grožnje Lb4 šah izgubi najmanj Ta1.

Prav čudovite reči se včasih dogajajo, če si sedita nasproti mojster in amater. Mojstri tedaj pokažejo vso svojo duhovitost. Partija, ki jo bomo zdaj pokazali, je značilen primer nervoznosti, ki jo ima amater, če igra z mojstrom. Mojstru Löwyju se je posrečilo, da je že po treh potezah svojega nasprotnika »potožile«. Skandinavski partija: 1. e4 d5, 2. exd5, Dxd5. V naslednji potezi je bil beli mat! Kaj mislite, kako se je moglo to zgoditi? Docela preprosto. Beli se je v nervoznosti pomotno dotaknil kralja in ga je po pravilih kajpak moral potegniti: 3. Ke2 De4 mat!

Duhovita kombinacija

Iz partije Sämisch—Engel (Brno 1928.)

21. e4—e5!	d6xc5
22. Tf4—h4	h7—h6
23. Th4xh6!	Se8—d6
24. Sf5—e7 šah!	Df7x7
25. Th6—h8 šah!	Kg8xh8
26. De2—h5 šah	Kh8—g8
27. Dh5—h7 šah	Kg8—f7
28. Ld3—g6 mat.	

Rešitev problema št. 75

1. Sc3—e4	Kf3xc4
2. Ke1—e2	Kc4—f4
3. Dc5—f5 mat	
1.	Kf3xc4
2. Dc5—g5 šah	Kg4—f3
3. Se4—d2 mat	
1.	Kf3—f4
2. Se4—f6	Kf4—f3
3. Dc5—f2 mat	
1.	Kf3—g2
2. Dc5—f2 šah	Kg2—h1
3. Se4—g3 mat.	

Rešitev problema št. 76

1. Sc4—e3	e5—e4
2. De2—a6!	kar koli
3. Da6—d6, h6, f1 mat	
1.	Kf4—g5
2. De2—g4 šah	Kg5—f6
3. Dg4—g7 mat	
1.	Kf4—e4
2. De2—g2 šah	kar koli
3. Dg2—g4 (c2) mat.	

● Porabni nasveti

Madež od kave na volnenem blagu lahko odstranite, če ga takoj sperete s prekuhano ali destilirano vodo ali pa tudi z deževnico. Madež morate pa takoj očistiti, dokler še ni prodril v globino tkiva, ker potem ga ne boste mogli več očistiti.

Za čiščenje vitiranih jutrnjih halj uporabljajte mešanico iz enakih delov terpentina, bencina in amonijaka. V to mešanico namočite batistasto krpico in z njo enakomerno zdrgnete haljo. Potem jo obesite na obešalnik, da se na zraku počasi posuši.

23. nadaljevanje

Za trenutek je utihnila, preden je spet nadaljevala:

»Če grofa ne moreš trpeti, imaš pravico, da ga odloviš. Če ga imaš pa rada — in vse se tako zdi — potem si poprej desetkrat premisli, preden odrečeš. Takšen grof ne čaka na vsakem ogalu in marsikatera bogata damica bi si vseh deset obližila zanj. Veš, Lilica, med nami je naslov kraljice mode nekaj zelo lepega in vendar je le fantazijski naslov, medtem ko je grofica čisto nekaj drugega. Za tem nekaj tiči, nekaj, kar zveni. Ne bodi nespametna, Lilica, Svetujem ti. Prvič bo mala Lotica tako vesela in,« pomolčala je, »ker te je tako razburilo, da so te imenovali grofovo ljubico, bo s tem opravljanje končano.«

Sabina je resno odgovorila:

»Prav imaš, nihče ne bi smel tega več ponoviti, če bi postala njegova žena; toda prav zato gre. Žrtvovati se hoče. Ker je spodoben človek in hoče oprati ta madež z mene. Toda nobene žrtve ne sprejemem od njega.«

»Nesmisel, Lilica, nikar ne bodi tako trmasta. Tale z žrtvijo je samo tvoja fiksna ideja. Poročil bi se rad s teboj zaradi Lotice in tudi iz ljubezni. Preveč moderen in preudaren človek je, da bi skočil v zakon samo zaradi dobrega imena kake berlinske manekenke. In še nekaj, kar te bo morebiti še bolj prepričalo. O tvojih starih smo govorili in rekla sem mu, da je tvoj oče zidar, tvoja mati pa perica. Toda to ga ni motilo, kljub temu te hoče za ženo.«

Končala je toplo in s poudarkom:

»Kakšen drug ne bi hotel najbrže ničesar več slišati o tem, iz strahu, da ne bi trpela na ugledu njegova grofovska krona.«

Sabina je globoko zavzdihnila. Poslednji Emlin dokaz jo je prepričal, da jo grof Werden ljubi.

Po kratkem premisleku je dejala:

»Lahko mu sporočiš, Ema, da ga jutri popoldne pričakujem pri svojih starših. Daj mu moj natančni naslov; toda ničesar mu ne izdaj, kako je z mojimi starši. Morebiti bo zanj majhno prijetno presenečenje, ko se bo prepričal, da mu ne bo treba stopiti pregloboko navzdol na socialni lestevici.«

Ema je zažarela. Njen simpatični polni obraz je bil radosten.

»Oh, Lilica, kako mi to ugaja, da boš postala grofica! To se ti tako poda, kakor da bi bila beseda grofica nalašč zate izmišljena.«

»Navdušila se je. »Lilica, že zdaj sem ponosna na to, da bom lahko pravo pravico grofico tkala.«

»Saj se nisem, Ema,« je hotela Sabina ustaviti Emino navdušenje. tega ne vem, ali me bo hotel, ko mu bom vse povedala. Nameravam mu namreč priznati resnico. To namreč, da Egon Sterna ne morem pozabiti.«

»Za božjo voljo, Lili, kaj takšnega mi nikar ne stori,« jo je svarila Ema. »Nobenega vzroka nimaš za to. Moški imajo za seboj marsikdaj burno preteklost, toda niti besedice ne spregovore o tem. Le nikar se ne dotikaj tega, Lili. Zdaj ti bo odpustil, da si ljubila Egona; po poroki pa, če bi prišlo do prepira — kar se povsod zgodi — bi ti pa očitil.«

»Ne, ne morem drugače, dolžna sem biti popolnoma odkrita,« je vztrajala Sabina. »Če me hoče kljub temu za ženo, bom vesela, da bom lahko napravila konec obrekovanju. Rajši postanem njegova žena, kakor pa da bi veljala za njegovo ljubico.«

Ema je zmajala z glavo ter se globoko zamislila.

»Človek ne sme govoriti, česar ga vprašali niso; svarim te, Lilica. Toda stori, kakor hočeš! Vsekako mu bom tvojo željo kar najhitreje sporočila.«

Avto se je ustavil, Sabina je plačala taksi in Ema se je takoj poslovila, sicer bi bila zamudila v službo. In gospa Wellertova ni trpela netočnosti.

Sabina si je kupila vozovnico in z elegantnim majhnim kovčegom stopila v vlak.

Premišljevala je, da bi rada postala žena grofa Werdna, če bi jo ta po njenem priznanju še zmerom želel. S tem bi napravila enkrat za vselej konec nesramnim govoricam, sama bi morala pa s tem potegniti črto pod svojo preteklostjo.

Kot žena grofa Werdna se je morala in se je hotela potruditi, da bi pozabila Egona Sterna.

XXIII.

Stavbni podjetnik Robert Tann si je pod ugodnimi pogoji sezidal udobno moderno hišo. V njej je imel v pritličju šeststano stanovanje.

Odkar je prve hišice stanovanjske kolonije tako hitro prodal, so mu od vseh strani ponujali kredit. Vsakdo je bil prepričan, da je prišel z neznanskim bogastvom iz tujine. Nihče ni niti slutil, kako

LJUBEZENSKI ROMAN
MLADEGA DEKLETA

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA
PREVEDLA K. N.

majhna je bila prav za prav vsota, na katero je gradil novo bodočnost.

Nihče ni slutil, da je zdaj tako samozavestni stavbni podjetnik spomladil begal z ukradeno vrvo po predmestnem gozdu, da bi si z njo končal svoje življenje, ker se mu je bodočnost zdelala preveč kalna in mračna.

V začetku se je Robert Tann bal, da bi utegnil kakršen koli nesrečen slučaj skrivnost spraviti na dan. Zdaj se pa že dolgo ni nič več bal.

V začetku je bil tudi hudo žalosten, ker je bil prav za prav kriv, da je Sabina izgubila ljubljenega moža. Vest ga je grizla, toda zdaj je bilo vse to že davno za njim.

Tolažil se je s tem, da je Sabina še zelo mlada, kdo drug si bo pridobil njeno srce in potlej bo pač hitro pozabila moža, ki se je precej brezobzirno ločil od nje.

Sam bi zdaj že davno ležal globoko pod zemljo, če ne bi Egon Sterna tako lahkomišlno in površno ravnal z zaupanim denarjem.

Sedel je v svoji okusno opremljeni pisarni, ko je vstopila njegova žena.

»Končaj že vendar delo, Robert. Najin otrok kmalu pride in šla jo bova čakati na postajo. Morava jo vendar presenetiti, ker še ne ve, da imava tudi midva avto kakor zakaona!«

Robert Tann je prikimal.

»Saj sem že telefoniral v garažo, naj mi takoj pošljejo avto.«

Oglasilo se je trobljenje hupe; šofer Karl je tako javil, da že čaka.

Pet minut pozneje sta zakonca sedela v ličnem avtomobilčku in se peljala proti postaji.

Sabine oči so ob pogledu na avto kar zasijale.

Sedla je k šoferju.

»Prosim, prepustite mi krmilo. Sicer se nisem opravila uradnega izpita, toda v šofiranju sem popolnoma doma. Nič se ne bojte, da bi nas stražnik prijel.«

Mož si ni upal ugovarjati, služba pri Robertu Tannu je bila preveč dobra. Toda v strahu je sedel poleg svetloolase lepote, pripravljene, da bi pri najmanjši nevarnosti vmes posegel in prevzel krmilo.

Toda kmalu je opazil, da je Sabina Tannova že po nekaj minutah kakor prirasla k vozilu; šofirala je neoporečno.

Naslednje jutro je Sabina prejele brzojavko:

Modri Ezop

Neki popotnik je vprašal Ezopa (nekega sužnja iz Sard, 550 pr. K.):

»Koliko časa bom še hodil do naslednjega mesteca?«

»Pojdi!« mu je odgovoril Ezop.

»To že vem, da moram hoditi,« je odgovoril tujec, »toda rad bi vedel, kako dolgo naj še hodim.«

»Pojdi!« je spet odgovoril Ezop.

Popotnik je mislil, da ima opravka z norcem, in odšel dalje. Komaj je naredil deset korakov, že je za njim zakričal Ezop: »Pojdi!« boš še dve uri!«

Presenečen se je popotnik obrnil in vprašal: »Zakaj mi pa nisi hotel tega poprej povedati?«

»Kako naj bi ti povedal, ko nisem vedel, kako hitro hođiš?«

Paradoks

Antistenu (sofistu in Sokratovemu učencu, 440.—368.) je nekoč dejal tik pred pričetkom vojne: »O bog, vojna bo reveže uničila!«

»Kaj še,« se je odrezal Antisten, »rodila bo še mnogo novih.«

Če kdo noče razumeti

Sokrat je stal na pragu svoje hiše, kar pribeži mimo neki človek, za njim pa oborožen vojak. Že od daleč vpije vojak filozofu: »Primi ga! Sokrat se pa ni ganil in ubežnik je odnesel pte. Vojak je stopil k filozofu in ga ves jezen vprašal:

»Zakaj pa nisi prijel morilca?«

»Morilca? Kaj je pa to morilec?«

»Kaj neki vendar? Človek, ki ubija.«

»Torej mesar?«

»Nesmisel, mislim človeka, ki ubije svojega bližnjega.«

»Aha, torej vojak!«

»Nikar no, mislim človeka, ki ubije svojega bližnjega tudi tedaj, kadar je v deželi mir.«

»Torej krvnik!«

»Zlomka, razumi me vendar. Mislim sem človeka, ki ubije svojega bližnjega v njegovih lastnih hiši.«

»Zakaj pa nisi tega takoj povedal?« je vprašal Sokrat in obraz se mu je razjasnil. »Zdaj šele vem, da si mislil zdravnik.«

NA
RAZPOTJU

»Pridem popoldne ob štirih. Peter Werden.«

Pojasnila je staršem:

»Grof bi vaju rad spoznal; saj sem vam pisala o vsem, kar je bilo v zvezi z njim. Namreč kako sem se z njim spoznala.«

Gospa Tannova je nekam s stranom pogledala.

»Pravi grof pride k nam? Na to prav za prav nismo pripravljene.«

Mož se je pa nasmehnil:

»Nikar ne bodi smešna, Marta. Robert Tann naposled tudi nekaj pomeni, kajne? In v našem stanovanju tudi grofa lahko sprejmemo.«

Napravil je zelo samozavesten obraz. Saj je vendar nekaj dosegal, stal je na pragu udobja, morebiti celo bogastva.

Njegovi hčeri se ni treba sramovati, da je Robert Tann njen oče.

Takoj po štirih je Peter Werden pozvonil in ni mogel razumeti, da se more navaden zidar nastaniti v tako elegantni hiši. Zelo prikupno oblečena služkinja je odprla vrata in ga povedala v sobo s temnim hrastovim pohištvo in okusnimi preprogami.

Prikazala se je Sabina, in ker je pričakoval, da jo bo zagledal v čisto drugačnem okolju, jo je nekoliko začuden pogledal. Nasmehnila se mu je in mu takoj pojasnila:

»Ema je hotela preizkusiti vašo naklonjenost do mene in je zato zdelo lepša ko kdaj koli poprej. Črna obleka z zlatimi čipkami se je izredno podala njeni vitki postavi. Z ženo, kakršna je bila Sabina, bi se v resnici postavil.«

Bila je zelo lepa. Danes se mu je zdelo lepša ko kdaj koli poprej. Črna obleka z zlatimi čipkami se je izredno podala njeni vitki postavi. Z ženo, kakršna je bila Sabina, bi se v resnici postavil.

In kar se tiče one romantične ljubezni, ji prav gotovo ne gre pripisovati nikake važnosti. Takšno »prvo ljubezen« je pač imelo že marsikatero dekle, ne da bi jo pozneje resnemu snubcu samo omenila. Bog nebeški, saj današnja dekleta ljubimkajo in se spogledujejo s pol tucata tako imenovanih prijateljev, hodijo z njimi, kamor jim srce poželi, ne da bi o tem črhale niti besedice tistemu, ki jim ponuja zakonski prstan.

Odkritost Sabine Tannove je bila vredna priznanja. Bila je obudovanja vreden otrok. Vse na njej mu je ugajalo. Tem bolj, ker ne bi mogel prisiči, da jo ljubi. Vedel je samo, da si jo želi, in si je bil na jasnem v tem, da je kakor nalašč zanj.

Vstal je in dejal z globokim priklonom:

»Vse, kar je bilo, je povedala, ne da bi kaj olepšala ali zatajila, in

da ga gostje samo pokušajo, jh je jel spodbujati.

»Le pošteno potegnite, ta falernčan je star že štirideset let!«

Cicero se ni mogel premagati, da ne bi pripomnil: »Tako? Srečno vino, ki se mu leta nič ne poznajo!«

Opravičljivo

Ko je Dionizij (sirakuški tiran, 405.) nekega slabega, osvovljenega moža obsul z odlikovanji, so ga prijatelji začudeni vprašali, zakaj to dela. Dionizij jim je mirno odgovoril:

»Zato, da bodo ljudje še koga drugega sovražili razen mene.«

Plutarhova izkušnost

Plutarh (slavni zgodovinar in filozof) je nekoč napisal:

»Kako naj razporedimo goste? Posadimo gobezdača k redkobesednežu, znanstvenika k vedoželjnemu, športnika k športniku, toda nikoli ne posadimo pesnika k pesniku.«

Temistoklejeva

Temistoklej, slavni Atenec (493. do 459.) je nekoč med smehom dejal:

»Moj sinček vlada Grčijo.«

»Kako?« so ga vprašali prijatelji začudeno.

»Atenci vladajo Grčijo, jaz Atence, moja žena mene in moj sin mojo ženo!«

Česa se je Vespazijan bal

Vespazijan (rimski cesar) je nekoč ležal hudo bolan. Znano je, da so vsakega rimskega cesarja po smrti oklicali za boga. V borbi za življenje in smrt se je Vespazijan sklonil k neke mu svojemu prijatelju in mu zašepetal:

»Bojim se, da postajam bog.«

Dober odgovor

Zenon (ustanovitelj stoične filozofije) je rad gledal za mladimi dekleti. Ko ga je neki navihanec zbledel, češ da se to za filozofa ne spodobi, je smehljaje se odgovoril:

»Zenske bi se mi res smilile, če bi jih ljubil samo norec.«

Zlobni Cicero

Cicero (slavni rimski govornik in pisatelj, 106.—43.) je nekoč obedel pri Samasippu; gostitelj je ponudil svojim gostom kaj slabo vino. Videč,

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pitje Vi in Vaš bolnik čim čišče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

»Zelo bi me veselilo, če bi smel spoznati vaše starše, ker bi jih rad prosil za vašo roko, gospodična Tannova.«

Tako je bila torej njena usoda odločena. V doglednem času bo postala žena Petra Werdna in vse, kar je v zvezi z Egonom Sternom, bo morala zapreti v najskrivnejši kotiček svojega srca.

Kmalu bodo zlobni jeziki izvedeli, da kraljica mode ni bila grofova ljubica, temveč da bo postala njegova žena.

Vstala je in ponudila grofu Werdnu svojo desnico.

»Upam, da bo najina skupna bodočnost prijetna. Posebno se veselim male Lotice. Lahko mi bo malo sladko dekletce vzljubiti, kakor da bi bila že od nekdanj moja.«

Stopila je k vratom s svojo mehko hojo, ki je tako čudovito izdajala prožnost mladega telesa in mu zaklicala:

»Zdaj bom poklicala svoje starše, gospod grof.«

Nasmehnil se je:

»Zdaj bi mi prav za prav že lahko rekli Peter in... Pomolčal je in stopil za njo, rekda: »In zaročni poljub si tudi menda že lahko izprosim.«

Objel jo je in njene sočne ustnice so mu bile tako blizu. Najprej se mu je hotela izviti, potlej je pa pomislila, da pač ne sme žaliti Petra Werdna. Poljubil jo je, ona je pa zaprla oči.

Prevala se je iluziji. Čudoviti iluziji. Zdelo se ji je, kakor da bi se kakor nekoč ustnice Egona Sterna prižele na njene, kakor da bi jo objemala njegova roka. To varanje same sebe ji je hitreje pognalo kri po žilah in vrnila mu je poljub toplo in predačo.

Grof Werden jo je tesneje prižehl nase, nežno zašepetal:

»Moje dobro lepo dekle!«

Njegov glas je razblinil čar, s katerim jo je bila obdala njena domišljija, in široko je razprla oči. Te prekrasne rjave oči z dolgimi črnimi trepalnicami. Nekoliko prestrašena se je osvobodila in odprla vrata.

»Zdaj bom pripeljala starše, Peter.«

Starši so takoj prišli z njo. Vitki, nekoliko ostareli, toda zelo elegantni Robert Tann in pravolasa gospa Marta, ki je bila od vrnitve svojega moža vsa drugačna na pogled.

Grof Werden se je priklonil.

»Gospod Tann in gospa, čast mi je prositi vaju za roko vajine hčerke Sabine.«

Robert Tann je bil nekoliko osupel. Na to, da prihaja grof kot snubec v hišo, še zdaleč ni poizkusil. Prav tako ne kakor njegova žena.

Oba sta se vprašujoče spogledala.

»Mislim, očka, da lahko brez skrbi privoliš, ker sem prepričana, da bom z njim popolnoma srečna.«

Robert Tann je bil nemalo razburjen. Če bi se Sabina z grofom poročila, bi lahko mirne vesti pozabil na to, da bi se utegnil Egon Stern še kdaj vrniti. In razen tega, kakšnega moža bo dobila Sabina. Njegova ljubljena mala Sabina!

Začutil je brezmejno, nepopisno ljubezen do mladega dekleta in prižehl njeno vitko postavico k sebi.

»Če ga hočeš vzeti za moža, je s tem kajpak že vse odločeno. Glavno je tvoja sreča, otrok moj.«

Sabina je začutila prisrčno ljubezen v teh besedah. Tesneje se je stisnila k njemu in nežno zašepetala:

»Moj ljubi dragi očka!«

Poljubil jo je, potlej jo pa prepustil svojim ženi in Petru Werdnu ponudil desnico.

»Moja ljubljena Sabina sprejema vašo ponudbo, gospod grof. Torej se tudi midva z ženo strinjava. Osrečite najino ljubljeno hčer, Sabina to zasluži.«

Peter Werden se je priklonil.

»Potrudil se bom, da jo kar najbolj osrečim.«

(Dalje prihodnjič.)

PLAČAJTE
NAROČNINO!

Tihi ocean, stikališče interesov treh velesil

Prodiranje JAPONSKE v Indokino in s tem v bližino Singapura — azijskega Gibraltarja — in Avstralije je še bolj stesnilo razmerje med VELIKO BRITANIJO in ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI in poglobilo politično in pomorsko sodelovanje med obema anglosaškima velesilama. Gornji zemljevid bo služil našim bralcem za boljše razumevanje in zasledovanje konflikta, ki se pripravlja v Tihem oceanu med tremi največjimi pomorskimi državami sveta.

Afrika, „življenjski prostor“ Evrope

(Glej tudi zemljevide na 1. strani)

Afrika stopa čedalje bolj v ospredje svetovnopoličnih dogodkov. V črni celini vidijo nekateri naravni življenjski prostor Evrope. Tu je še dovolj slabo ali skoraj nič obljudenega ozemlja, kamor bi lahko prišli narodi, ki se v prenatlačeni Evropi duše. Razumljivo je, da so se s tem vprašanjem bavili tudi zastopniki držav osi na nedavnem sestanku v Rimu in da so z vsem poudarkom zagovarjali načelo, da je treba Afriko razdeliti med vse one evropske države, ki so živo interesirane na kolonijskem vprašanju.

O Afriki vemo, da je s svojimi skoraj 30 milijoni kvadratnih kilometrov tretja največja celina na svetu, trikrat tolikšna ko Evropa in obenem petina kopnega sveta na zemlji. Kljub svoji razsežnosti — saj meri od severa proti jugu 8000, od vzhoda proti zahodu pa 7600 km — ima le 160 milijonov prebivalcev, med njimi 4 milijone Evropevcv.

V Afriki se skrivajo dragoceni naravni zakladi, ki pa niso enakomerno razdeljeni. Severna Afrika je v tem pogledu dokaj ubožna. Če izvzamemo nekatera ležišča rud, fosfatov in soli v predelih Atlasa, ne najdemo tu ničesar, s čimer bi se mogla okoristiti evropska industrija. Le redko naleti-mo na železno rudo; kjer pa je, leži kar na površini, kakor na primer v Toguju. Znatno bogatejši sta srednja in južna Afrika. Tu se ponekod skrivajo pravi zakladi. Obala Zgornje Gvineje je bogata z zlatom, a tudi v notranjini Konga in v vzhodni Afri-

ki ob jezeru Niasi je dovolj te dragocene kovine, ki je nanjo človek tako pohlepen. Največ zlata pa ima Transvaal, ki je v tem pogledu prva dežela na svetu. Znamenita so tudi diamantna polja v Kimberleyu. Dosti je dalje bakra, zlasti ob zgornjem Kongu in v jugozahodni Afriki.

Afrika je izredno bogata z živalmi, pravi raj za lovca. Tu je doma noj, s čigar perjem že tisočletja kaketira ženski svet. Nič manj nj v čišlih slonova kost. Saj je temu velikemu sesalcu zaradi njegovih oklov skoraj že grozilo, da ga bodo docela zatrli, če ga ne bi zaščitili. Tudi industrijskih rastlin je na pretek.

Dovolj je torej prirodnih zakladov, da so narodi že od pamtveka tekmovali med seboj, kdo izmed njih bo nagrabil v Afriki več ozemlja. Domačini so morali mimo gledati, kako jih je začel čedalje bolj izpodrivati beli človek, ki se je naselil povsod, kjer je bogastvo ležalo tako rekoč na cesti. Marsikam je stopila belčeva noga, a povsod ni mogla ostati. Afriške podnebje je preveč muhasto, da bi Evropcu zmerom prijalo.

Podnebje je bilo tisti činitelj, ki je belemu življu preprečil, da bi nagrabil še več, kakor je že.

Afrika se glede podnebja deli v tri pasove. Prvi pas zavzema predele, kjer se lahko belci naselijo, živijo in telesno delajo. Zatem so predeli, kjer se pač lahko naselijo in tudi živijo, a jim podnebje preprečuje skoraj sleherno telesno delo. In končno so v Afriki predeli, kjer se belokožci sploh

ne morejo naseliti, ker le malo časa vzdrže. Ko se bo Evropa začela preseljevati na sosedno celino, bo morala s tem resno računati.

V prvi pas spada dejansko prav malo Afrike. To so zlasti nekateri deli severne Afrike, kjer bi se evropski kmet lahko preživljal s poljedelstvom, in pa nekateri predeli južne Afrike. Toda tudi v tem pasu morajo pomagati domačini.

Tudi predeli, ki spadajo v drugo skupino, so dokaj redki in leže raztreseno. Prav tako je dvomljivo, ali je v tistih delih Afrike, kjer so naselja belcev, beli življenjski telesno kos življenjskim pogojem. In če jim je telesno kos, jim gospodarsko navadno ni. Sem spadajo neobljudeni deli Južnoafriške zveze, južna Rodezija, gorski predeli Kenije in Tanganjike, deli severne Rodezije in Niase, Abesinije in deli države Konga.

V južni Afriki je obsežno ozemlje, za katero so ugotovili, da se Evropeci lahko na njem naselijo, kjer je pa gospodarski položaj preveč nezanesljiv. Se najugodnejše je za farmerje. A tudi ti trčijo ob težave, ker je zemlja le redkokje zares rodovitna, podnebje nezanesljivo, nevedčnosti zaradi mrčesa in koblic na dnevnem redu. Najugodnejši predeli leže daleč od obale, kar seveda močno povečuje prevozne stroške. Prav visoki so tudi izdatki za družino. Žena na vsak način potrebuje izpremembo zraka, otroke je pa tudi treba pošiljati v šolo. V tretjo skupino spada ves ostali

in obenem največji del Afrike, kjer lahko belci le začasno prebivajo.

V svetovnem gospodarstvu ima Afrika precejšen pomen. V naspol puščavskih predelih Sudana in Somalije pridobivajo velike količine smole in gumija. Stepe severne in južne Afrike dajejo kožo, kožuhovino in rogove divjačine, slonovina je pa že postala redkejša. V gozdovih dobi vse mogoče vrste žlahtnega lesa. Dovolj je tudi mehkega lesa, a ga nihče ne izrablja. V Sierr Leone, francoski Gvineji, Nigeriji, Kamerunu in v belgijskem Kongu je najvažnejše izvozno blago palmovo olje in zrna. Na vzhodni obali pridobivajo iz kokosove palme kopro. Egipt izvažata datlje, čebulo, v novejšem času zlasti bombaž, ki ga je dovolj tudi v Nigeriji, Ugandi in v vzhodnem Sudanu. Ostalih pridelkov je le toliko, kolikor jih potrebujejo za domačo porabo.

Afriko so poznali že v starem veku. O Feničanih, najznamenitejših tedanjih pomorščakah, zatrjujejo, da so že 2000 let pred Kristusom Afriko objadrali. V srednjem veku so Afriko raziskovali Arabci, Italijani in Portugalci. Zlasti uspehi le-teh so znameniti (Diaz, Vasco da Gama). V novem veku se je pojavilo vse polno raziskovalcev, ki so obenem zasedali pokrajine za svoje države. Prvi kritični zemljevid Afrike je narisal Neme Hase l. 1737., še točnejšega pa Francoz Bourguignon d'Anville l. 1749.

Afrika je danes skoraj vsa raziskana in nima več večjih »belih lis«. Kljub temu je še dovolj nezadostno ali sploh neraziskanih predelov, n. pr. v Mavretaniji, Libijski puščavi, Libiji, pragozdovih Konga, na polotoku Somaliji, zlasti pa v puščavi Kalahari. Politična zgodovina sega še v dobo

pred Kristusom. Egipt je bil in je še danes najvažnejša afriška dežela. Sledila je kolonizacija severne Afrike po Rimljanih, ki so jih nato pregnali Arabci (642. po Kr.). Arabci so zasedli skoraj vso Afriko. Njihova oblast je trajala celo tisočletje. Novo poglavje afriške zgodovine se je začelo z raziskovalci. V 17. veku so se v Kapski deželi zasedrali Nizozemci, ki so jih pa pozneje pregnali Angliči.

Afriko so prav za prav razdelili šele v 19. veku. Leta 1882. so Angleži zasedli Egipt. Francozi so l. 1880. najprej zavzeli Alžir in Tunis. Angležem, Francozom in Portugalcem se je pojavil nov tekmeč. Države so kar tekmovali med seboj, katera si bo vzela večji kos. Nemčija si je prilastila Togo, Kamerun, Nemško Jugozahodno Afriko in Nemško Vzhodno Afriko. Velika Britanija si je l. 1885. vzela Nigerijo, Britansko Vzhodno Afriko in Bečvano in pripravila pot za zasedbo še drugih pokrajin. Po pogodbi je dobila še Ugando in protektorat nad Zanzibarjem. Francija je postala lastnica predelov Konga in 1895. še Madagaskarja, ki je bil že 10 let prej njen protektorat. Najbolj so se pa Francozi zanimali za severno Afriko. Tu so skušali ustvariti veliko kolonijsko posest od Atlantskega oceana do Rdečega morja. Italija je dobila Tripolitanijo, Kirenajko, Eritrejo, Somalijo in nazadnje še Libijo ter Abesinijo.

Svetovna vojna je položaj docela izpremenila. Nemčija je izgubila vse svoje kolonije; postale so mandatne dežele Anglije, Francije in Belgije. Danes je Afrika politično takole razdeljena: *Nadaljevanje na 12. str., v 3. stolpcu*

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

11. nadaljevanje.

»Najvišjim japonskim oblastem sem dal častno besedo, da nikoli ne izdam, kaj delam in za koga delam... zato vam ne morem odgovoriti na vaše vprašanje. Če želite izvedeti, v čigavi službi sem, se morate obrniti do generalnega štaba.«

»Hotel sem vam samo povedati, da so vas poslali vohunit za mano.«

»Motite se, v Muling sem prišel, še preden je most zletel v zrak.«

»In zakaj ne greste proč?«

»Ostal sem, ker so mi tako ukazali moji predstojniki. Kakor hitro dobim drugačne ukaze, odpotujem z največjim veseljem že zato, da vas ne bom imel več pred očmi.«

In odšel sem od njega brez pozdrava.

Pogosto srečavanje s to strašno pošastjo je bilo tako zopno, da sem komaj zadrževal svoj bes. Nikoli še nisem srečal takega nevednega bebca, tako neznosnega nesrameža, takega izprijenega tipa, kakršen je bil ta zopni, umazani nestvor, ki mu nobena spodobna armada na svetu ne bi dovolila nositi uniforme. Toda v japonski armadi je bil važna osebnost in je odločal o življenju in smrti nesrečnikov, ki so prišli pod njegovo oblast.

Na poti domov, v bližini neke vaške hiše, sem srečal svojega starega berača. Medtem ko sem mu dajal drobiž v roko, mi je rekel:

»Polkovnik C. pride jutri zvečer z 2000 možmi. Uaboril se bo nekaj kilometrov stran od tod. S. je prišel z menoj. Ob enajstih zvečer vas obišče v vašem vagonu.«

Kakor mnogi Rusi, se je tudi S. pridružil neregularnim četam, ki jim je bila poverjena naloga, da ubijejo vsakega Japoneca, ki jim pride v roke, in da uničijo vse, kar je japonsko. Široc po Mandžuriji so manjšje in večje skupine bivših častnikov in vojakov napadale osovražene Japonce in jim niso dale nitj minute miru.

Te iregularne čete so bile vse do mojega odhoda iz Mandžurije pravi gospodar pokrajine, ležeče stran od železniške proge. Japonci lahko razglašajo, da so po šestih letih, odkar so zasedli Mandžurijo, gospodarji pokrajine ob železniški progi, toda nekaj kilometrov od železniške gospodarijo kitajske iregularne čete. Japonci letalci jih lahko kdaj pa kdaj napadajo iz zraka, a japonska pehota ne sme predeleč od železnice. Malo jih pozna junaštvo in patriotizem teh raztresenih čet bivših vojakov, ki jih Japonci nazivajo bandite. Leta 1935., v mesecu maju, je 2000 japonskih vojakov obkoloilo 323 kitajskih iregularcev v vasi Meitokatu, 100 milj od Tsitsikarja v pokrajini Heilungkiangu. Malokdo ve, kako junaško so se ti iregularci tri dni in brez nobene hrane upirali neprestanim japonskim napadom. Japonska letala so vrgla na vas več ko 100 bomb in ubila veliko številno prebivalcev. In ko kitajski branilci izstrelili svoj zadnji naboj, se je 60 preživelih iregularcev — med njimi je bila večina ranjenih — sredj noči z nasajenimi bajoneti in ročnimi granatami splazilo v japonsko taborišče. Japonci so bili o dokončnem sovražnikovem porazu tako prepričani, da so mirno zaspali, ne da bi bili pustili stražo pred taboriščem.

Ponoči se je vnel strašen boj. Iregularci so se vrgli naravnost med Japonce in jih morili na levo in desno, medtem ko so Japonci streljali, kakor je naneslo, in večkrat pobijali drug drugega. Ko je bil zadnji Kitajec ubit, je bil tudi boj končan. Toda med mrtvimi je bilo tudi 157 Japoncev. Več ko 200 jih je ranjenih obležalo na bojišču. Tudi med še tako divjimi plemeni je pogumen, drzen sovražnik vedno deležen občudovanja. A ne tako pri Japoncih. Čim boljje in čim pogumnejše se sovražnik bori, tem slabše Japonci z njim ravnaajo. Kajti z vsakomer, ki se jim upira, ravnaajo sovražno in zaničljivo, ne glede na to, kako hrabro in junaško se je branil ali napadal. Razen Japonca ne sme biti nihče junak. Razen japonske hrabrosti ni nobene hrabrosti na svetu. Japonski polkovnik, ki je poveljeval četam, katerih napade so Kitajci odbijali cele tri dni, se ni izneveril tej japonski lastnosti. Ko je stopil k truplu kitajskega poveljnika, si ni mogel kaj, da ne bi dal duška svojim samurajskim instinktom. Preklinjal in psoval je mrtvega junaka ter ga nazadnje brcnil v obraz.

Take zverinske žalitve so na pogled neverjetne. Svet doslej zaradi pomanjkanja meni podobnih prič ni vedel, kaj se je godilo v Mandžuriji. »Daj sta mu povedala tisk in radio, kaj je japonska vojska počela na severnem Kitajskem in v Sanghaju, Nankingu in Hangčou.

Sele danes, ko poznam vse to, si svet lahko predstavlja, kaj se je dogajalo v oddaljenih predelih Mandžurije, in razume, da moje pripovedovanje odkriva samo del nasilja, ki so ga zagrešili odposlanci naroda, ki so ga v imenu svojega imperija... »

17. POGlavJE MAŠČEVANJE

Ob enajstih zvečer je prišel S. k meni v vagon, kjer sem spal med svojim bivanjem v Hengtao. Oba sva bila vesela, da sva se spet srečala. S., bivši ruski oficir, je po svetovni vojni stopil v mandžursko tajno službo in delal več let pod mojim vodstvom. Pravil mi je o prigodah, ki jih je doživel z oddelkom iregularcev; katerim je poveljeval polkovnik C.; pravil mi je o pogostih spopadih z Japonci in o šansah za bodočnost. Jaz sem ga po podrobno informiral o položaju okrog Hengtao, o številu japonskih vojakov, kje so njihova taborišča, kje so orožniki, Rusi, japonski štab in poveljstvo.

Bilo je ob dveh zjutraj, ko je S. zapustil svoj voz in izginil v temi.

22. aprila je prišla brzozavka, ki je pozvala stotnika Muta, naj se vrne v Harbin. Druga brzozavka, naslovljena name, mi je ukazovala, naj ostanem na mestu in pripravim popolno poročilo o vsem, kar se dogaja v Hengtaoju, naj budno pazim na vse, posebno pa na orožnike in njihove ruske pomagače.

Ta večer ob devetih je razburjenost prebivalstva dosegla višek. Japonski poročnik je v neki javni hiši ustrelil dekle, ki mu ni hotelo biti poslušna. Nato je pijani samuraj odšel iz lokala na cesto in streljal na vsakogar, ki mu je prišel pred oči, ter ubil nekega Korejca, ranil dve Rusinji in dva Kitajca. Nepotrebno je omenjati, da se ga ni upal nihče dotakniti, ker je bil japonski oficir in je nosil cesarsko japonsko uniformo. Obdan s slavo svojega pogumnega dejanja, je morilec kratkoma odšel domov. Ali je dobil zato kazen ali odlikovanje, nisem mogel dognati.

Naslednji dan, 23. aprila 1932., sem povabil Jinga, naj pride ob devetih k meni na večerjo. Okoli štirih popoldne mi je kitajski »berač« sporočil, da so iregularci obkoloilo mesto, in me posvaril, naj ostanem v svojem vagonu.

Jing je prišel k meni ob devetih v spremstvu dveh svojih poročnikov in štirih banditov, ki so ostali zunaj na straži.

Kljub izborni večerji, ki sem jo pripravil, pa obilici dobrega vina in vodke, ki naj bi jo zalila, je ostal Jing žalosten. Pritoževal se je proti temu, kako ravnaajo z njim.

»Kaj sem zdaj?... Leta in leta sem imel pod seboj celih petnajst tisoč mož!... In zdaj?... Zdaj jih imam komaj tisoč... pa so mi jih obljubljali najmanj pet tisoč. Samo grdo delo mi nalagajo, ki nese prekleto malo denarja. Ali mislijo, da ne vem, kako japonski in korejski priseljenci zasedejo vas nekaj dni potem, ko smo jo mi oplenili? Torej me imajo za popolnega norca?... Pa so slabo izbirali!... Pravili so mi, da me bodo rabili samo proti sovjetom in Korejcem, namesto tega me pa uporabljajo samo proti Kitajcem, pod pretvezo, da gre za komuniste... Kdo je kdaj slišal, da bi bil kitajski kmet komunist?... Gabi se mi njihovo umazano delo. Lepega dne jih pošljem k vragu... in pojdem svojo pot.«

Poslušal sem ga in nisem rekel besede. Jing je pa nadaljeval:

»Ne smete misliti, da se pritožujem proti vam. Vem, pod kakšnimi pogoji morate delati vi. Vem, da so vas Japonci dobili s silo in da čisto proti svoji volji opravljate to zopno delo... Vse mi je znano, tudi tisto, kar skrivate v svojem srcu... Vendar me žali, da nimate dosti zaupanja vame... Vi in jaz! Kariero bi lahko napravila, če bi delala skupaj... Se zmerom upam, da bova lahko nekega dne svobodno delala, neodvisna od te preklete japonske pasme in tako, kakor se bo nama ljubilo... Kaj so pa prav za prav ti Japonci?«

„DRUŽINSKI TEDNIK“ v vsako SLOVENSKO HIŠO!

si... Ali ste videli polkovnika? To opico, ki ji pravimo Torquemada II?... Slabo mi je, kadar koli ga pogledam.

»Ta ostudna podgana... Preden grem odtod, mu na vsak način porežem ušesa... tako bo vsaj nekaj imel, po čemer me bo pomnil vse svoje žive dni... Li-Tung, poročnik, ki sedi tu med nami, se je zaklel, da bo, če polkovnik kmalu ne izgine iz Hengtao...«

Prav takrat je počil zunaj strel in presekali najin pogovor. Potem so se oglasile puške in strojnice. Eden od banditov, ki jih je Jing pustil zunaj za stražo, je privihral k nam v voz in povedal, da je streljanje zajelo že vse mesto. Bilo je deset minut čez enajsto. Upri sem oči naravnost v Jinga, ki pa je bil na pogled popolnoma nebrizen.

»Kaj pravite, ali bi šli ven?« sem ga vprašal.

»Šli? Čemu? Kaj pa moremo? Imamo samo revolverje. Lepo bi nas bilo gledati, če bi šli z njimi proti puškam in strojnicam... Ven pojdemo, ko bo nevihta minila. Razen tega mislim, da nas ne bodo nadlegovali tu v tem vozu...«

Potem je Jing ukazal vsem svojim stražam, naj pridejo noter. Prej mi je rekel, da so samo štiri, zdaj sem jih naštel enajst.

Streljanje je zdaj pa zdaj ponehalo in se oglasilo vedno iznova. Ob eni ponoči smo slišali le še redke, osamljene strele. To je trajalo tja do pol treh zjutraj. Ob štirih smo šli ven.

Japonci, ki so jih zajeli v spanju, niso bili niti toliko utegnili, da bi prišli do svojih pušk. Veliko so jih pobili v njihovih barakah, druge pa ujeli.

Večino častnikov, ki so bili ta čas pri gejšah, so presenetili v kimonu in brez orožja. Tiste, ki so se upirali, so iregularci pobili, ostale pa zajeli in odvedli s seboj v ujetništvo.

Po napadu so iregularci izginili s svojimi ujetniki v goré.

Medtem ko smo si ogledovali položaj, so po malem začeli prihajati iz svojih skrivališč japonski častniki in vojaki, ki so se utegnili še o pravem času izmakniti napadalcem. Ob sedmih zjutraj je bilo zunaj 11 častnikov — najvišji med njimi je bil neki stotnik — in 137 vojakov. Vse njihovo orožje so bili iregularci odnesli s seboj. Izmed 23 Rusov, pomagačev orožnikov, jih je bilo 14 ubitih, rešilo se jih je devet. V celoti je bilo ubitih 143 in ujetih 127. Kakor hitro je bila brzozavna zveza spet v redu, smo izvedeli, da so iregularci ob istem času kakor Hengtao napadli tudi Imiempo, 100 kilometrov od Harbina. Japonci so se morali umakniti. Napadaoci so jih ubili 134, a ujeli 86 mož.

Ob enajstih dopoldne je pripeljal v Hengtao poseben vlak z bataljonom japonskih vojakov. Dvanajst letal, ki so priletela iz Harbina, je krožilo v zraku in iskalo napadalce.

Drugi dan, 24. aprila, je prišla od šefa brzozavka, naj se vrnem v Harbin. Nekaj minut zatem sem stopil v vlak. Jing je prišel k meni, zelo nesrečen, da ne more z menoj, kajti oditi mora v Muling k svojim ljudem. Ravno ko je vlak potegnil, mi je dejal ves ganjen: »Če me vi ne bi bili povabili na večerjo, bi bil danes mrtev in tako tudi moji možje. Nikoli vam ne pozabim tega.«

Ko sem v Harbinu obiskal šefa, da bi mu poročal, me je sprejel izredno pristržno. Bolj ko železniška katastrofa in napad na Hengtao ga je zanimalo, kaj je počel Torquemada II. od trenutka, ko je prišel v Hengtao, pa vse dotlej, ko so ga iregularci ujeli. Kar se tiče žrtve, tako ruskih in kitajskih kakor japonskih, moram reči, da ni kazal zanje ne usmiljenja ne sočutja. Niti omenil jih ni.

Drugi dan po moji vrnitvi v Harbin — bilo je to 2. maja — je japonska vojaška misija izdala naslednje »uradno poročilo« o dogodkih v Hengtao:

V sosesčini Hengtao so sovjetski agenti 12. t. m. o pol šestih popoldne vrgli s tira vlak, ki je vozil proti Mulingu. Tri osebe so ubite in deset ranjenih. Izvršene aretacije so jasno dokazale, da je napad komunistično delo.

23. t. m. je pa razbojniška tolpa več kakor štirih tisoč mož silovito napadla japonsko vojaško posadko v Hengtao. Našim četam je uspelo pogoniti razbojnike v beg, tako da so pustili na mestu 367 mrtvih, 211 ranjenih in veliko orožja in streliva.

Naše izgube znašajo 4 mrtve in 11 ranjenih.

Sei japonske vojaške misije polkovnik Doihara.

Dalje prihodnjic.

H. I. ANDERSEN: ZGODBA O KRESILU

Naročil si je najljubše jedi, kajti bil je bogat, saj je imel zlata na kupe.

6

Služabniku, ki je snažil škornje, se je sicer zdelo, da so škornji že malo obnošeni za tako bogatega in inemntnega gospoda, toda mislil je, da se pač še ni domislil, da bi si kupil nove.

Drugi dan si je pa kupil nove škornje. Dobil je tudi lepo obleko.

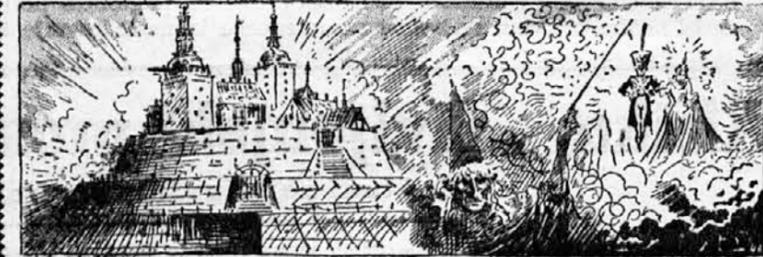

In vojak se je tako spremenil v odličnega gospoda. V mestu so mu povedali o vseh krasotah tega mesta in o kralju, kako čudovito ljubko hčerko ima, ki je princezinja.

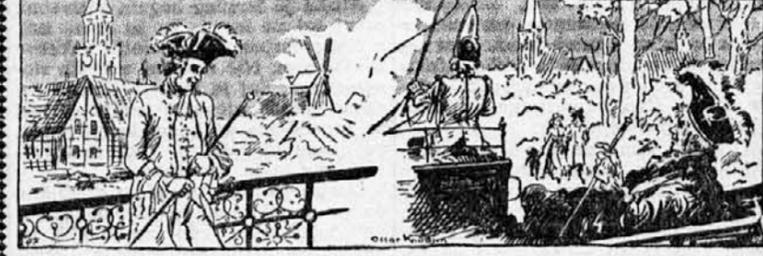
7

»Kje jo pa lahko vidim?« je vprašal vojak. »Nihče je ne more videti,« so mu odgovorili.

Živi v velikem bakrenem dvorcu, ki ga obdajajo zidovi in stolpi. Nihče razen kralja ne sme skozi vrata teh zidov, samo zato ne, ker so ji prerokovali, da se bo poročila s čisto navadnim vojakom. To bi pa kralj rad preprečil.

»Res bi jo rad videl,« je pomislil vojak, toda kje naj bi dobil dovoljenje?

Zivel je zelo veselo, zahajal v gledališče in se vozil na kraljev vrt.

8

Ubožnim je delil denar, to je bilo res lepo od njega. Saj se je pa še dobro spomnil, kako je hudo, če nimaš niti belica v žepu.

DALJE PRIHODNJIČ

6. nadaljevanje

Ko je major odšel, je bil Narth nemiren in zmeden. Odkar je dobil sporočilo o dediščini, se je danes prvikrat vprašal, ali je njegovo pričakovanje res tudi upravičeno. Zamislil se je: Joe je moral biti bogataš, saj je bil vendar lastnik na moč dragocenih koncesij, bančnik, ki je s svojim denarjem financiral vlado. In če je vse res, kar City govori, je moral imeti Joe pravilno premoženje. To je bila naposled za Nartha velika tolažba!

Četrte ure pred eno je prišel St. Clay imenitno oblečen in s cilindrom v roki. Zdaj je imel Narth priljubljenost, da si ga natančneje ogleda. Malce preelegantno je bil oblečen; demantna igla v ovratnici je bila skorajda bahaška. In preveč se je bil nadišavil. Kadar koli je pogledal robec iz žepa, je spaval po vsej sobi oblak vsiljivega parfuma, da je Nartha kar živčno izpreletavalo.

»Ali ste dobili moje pismo?« St. Clay je govoril zviška, kakor domisljivi predstojnik s svojim podrejenim.

Mr. Nartha je pogrelo. Vedenje tega človeka ga je dražilo in žalilo. Kitajec mu je kar predrzno čez ramo bral pismo, ki ga je bil pravkar skonal. Ne da bi mu Narth ponudil stol, je St. Clay sedel in prekrizal noge.

»Ali dekle pride?«
»Miss Brayevo bo z nama obedovala,« je leseno odgovoril Narth, a vendar je bil v njegovem glasu prizvok, ki je St. Claya svaril, naj ne postane preveč domač in oblašten.

St. Clay se je zasmel.
»Dragi prijatelj, še mi dovolj ne zaupate! Pomirite se vendar! Tako ne prideva na zeleno vejo, zlasti ne, ker sva se komaj seznanila. Vidite, Narth, v svoji domovini sem vplivna osebnost, zato imam navade velikega gospoda. Tega mi ne smete zameriti.«

Nekdo je potrkal. Perkins, Narthov tajnik, je vstopil in z vprašujočim očesom nemo pogledal Stephena.
»Ali je prišla Miss Brayevo?«
»Da,« je pritrdil Perkins. »Ali naj ji sporočim, da naj počaka?«
»Ne, ne! Prosite jo, naj kar vstopi!«

Prvikrat v življenju je Narth ta opoldan opozil, da je Joan prav, prav čedno dekle. Menda še res ni bila nikoli tako čedna na oko kot danes. Imela je sinji kostum in rdeč klobuk. Obleka se ji je imenitno podala in je močno poudarila njeno nežno polt in temnosinje oči.

Zdelo se je, da je St. Claya očarala. Tako začudeno in občudujoče jo je gledal, da je zardela.

»Ali te smem seznaniti z Mr. St. Clajem?« je vprašal Narth.

Pravkar je hotela tujcu ponuditi roko v pozdrav, ko so se zdajci hrupno odprla vrata in je vstopil neki mlad gospod. Bil je izbrano oblečen — to je Joan na prvi pogled ugotovila. Obleka je bila prav gotovo v Sackville-Streetu sešita! Bil je še mlad, a vendar ne več mladenič. Na sencah so mu lasje že siveli; okoli oči so bile zarisane tanke gubice. Če bi ga človek odel s toga, bi spričo njegovega orlovskega nosu in energičnega obraza slutil v njem tribuna starodavnega Rima.

Obstal je na pragu in ošinjal zdaj St. Claya, zdaj Nartha z ostrim očesom — mladi dami pa ni privoščil niti pogleda. Nekaj trenutkov je stal Narth ko ukopan.

»Česa želite?« je osorno vprašal.
»Gotovo ste se zmotili, kajti tole je moja zasebna pisarna!«

»Prav nič se ne motim,« je odgovoril tujec. Ob zvoku njegovega glasu se je dekle začudena zdrznila. »Mojta se edinole vi, Mr. Narth. Rečem vam še to, da niste nikoli zagrešili hujše napake kakor danes ko ste se drznili povabiti mojo bodočo ženo na skupen obed s tem prekletim ubijalcem, s Fing-Sujem!«

Mr. St. Clay je podzavestno položil roko na roko in se priklonil.
»Ekselencija!« je vzkliknil v jeziku mandarinov.

Joan je zmedena zavzdihnila. Najlepši fant Kitajske jo je res na prvi pogled očaral.

Prišlec je bil Clifford Lynne.

10. POGlavJE

Osuplost Fing-Suja se je v trenutku poglobila. Prekrizani roki sta se spet pobesili, sklonjena postava se je spet vzravnila in Grahame St. Clay je bil zdajci spet samozavesten Evropec. V njegovih očeh je žarelo smrtno sovraštvo — in tak je bil videti strašen. Toda samo za hip se je v njem zbudila življav; zdajci je ogenj ugasnil — in spet je bil vlijudni St. Clay.

»Vaša vsiljivost je neopravičljiva,« je čudno odsekano spregovoril Narth. Ob sleherni drugi priložnosti bi bil tak vzklik na moč smešen.

K R I M I N A L E N R O M A N

RUMENA KACA

SPISAL EDGAR WALLACE * PREVEDEL Z. P.

Cliffordove oči so počivale na belo pogrjnjeni mizi, na srebrnem jestilu in kristalnih kozarcih in vazah s cveticami. Potem je počasi dvignil pogled. Oko mu je obviselo na Joani. Nasmehnil se ji je. In ta mož se ji je nasmehnil tako čudovito prikupno, kakor se nihče doslej.

»Ako bi prenesli mojo pričujočnost, dokler ne poobedujeva, bi me na moč veselilo, ako vas smem povabiti,« je rekel.

Joan je prikimala.

Dogodek jo je bil malo prestrašil; in v svoji zmedenosti je bila še lepša. Ne bila bi mladenka, če bi bilo drugače. Njeno zanimanje je bilo živo. St. Clay in Lynne sta si smrtne sovražnika; to je izprevidela prvo minuto, čeprav ji ni še nihče pojasnil zgodbe o kači v zabojku. Zdaj ni več dvomila, da mu je strupenjača poslal St. Clay — mož, ki mu je Clifford pravkar rekel Fing-Su. In ko je to spoznala, je prebledela. Podzavestno se je približala Cliffordu.

»Mr. Narth!«
Fing-Su je komajda izdaval ta vzklik. Samozavest, ki mu jo je dal univerzitetni študij, je skoraj splahnela, tako ga je kuhala jeza. Njegov glas se je tresel, kakor da bi ga dušile solze, ko je nadaljeval:

»Mene in to mlado damo ste povabili na obed. Menda ni sile, da bi morali smesti besedo...« Dalje ni mogel govoriti.

Stephen Narth se je zavedel, da mora zdaj uveljaviti svojo osebnost.

»Joan, tu boš ostala!« je ukazal. To povelje mu je sluz zlahka z jezika, toda kakšno struno naj ubere nasproti vsiljivcu na pragu? To bo trd oreh! Če je že nekdanje strahilo v Sunningdalu težko ugnal, kako mu bo šele težko priti do živca temu hladnemu in vlijudnemu svetovnjaku!

»Hm, — Mr. Lynne...« je povzel prijazno. »V veliki zadregi sem. Joano sem bil prosil, naj obeduje z našim prijateljem...«

»Vaš prijatelj,« mu je skočil Lynne brž v besedo, »ni moj prijatelj, dragi Narth! Želim, da me prej vprašate za dovoljenje, ako vabite mojo bodočo ženo za isto mizo s človekom, ki mu je navaden umor dovoljeno sredstvo, da spravi s poti človeka, ki mu ni všeč!«

Pomignil je Joani. Prijazno se je odzvala njegovemu vabilu. Mr. Narth ni imel poguma, da bi pokazal svoj srd.

Lynne je stopil korak vstran, da je stopilo dekle v srednjo sobo.

Ne da bi privoščil Narthu pogled, je s prstom pokazal na Kitajca in del:

»Fing-Su, v tretje vas svarim! Bratovščina Radostnih rok' potrebuje novega voditelja in lepa tovarna v Peckhamu bo zgorela do tal in vi z njo vred!«

Sunkovito se je obrnil in zaloputnil vrata za seboj.

Joan ga je že čakala na hodniku. Bila je razburjena in zmedena in vendar je verovala v moža, ki je tako nenadejano in silovito stopil v njeno življenje. Obrnila se je k njemu in se nasmehnila, ko je zaprl vrata glavne pisarne za seboj.

»Pojdiva v hotel Ritz,« je odsekano dejal. »Pošteno lačen sem; že od ranega jutra sem na nogah.«

Meditom ko sta se z dvigalom peljala navzdol, ni izpregovoril niti besede. Šele ko sta sedela v avtomobilu, ki si je utiral pot med gostim vrvežem, je Joan vprašala:

»Kdo pa je Fing-Su prav za prav?«

Planil je pokonci, ko da ga je zdrnila iz sna.

»Fing-Su,« je v nemarno začel, »to vam je navaden kitajski smrkavec, sin nekega starega podjetnika, ki pa ni slab človek. Stari se je izobrazil v misijonski šoli in to mu je pošteno pokvarilo značaj. Nikar ne mislite, da hočem črniti misijonarje, toda čudeževe še zmerom ne znajo delati. Najmanj devet rodov je treba, če hočeš črnca tako vzgojiti, da misli kakor belec. Da bi pa izpreobrnil Kitajca, bi ne bilo deset tisoč let dovolj.«

»In vendar govori ko omikan človek,« je ugovarjala Joan.

Prikimal je.

V Oxfordu je naredil eksamen — stari Joe Bray ga je tam šolal. Nasmehnil se je njeni osuplosti.

»Da, da, Joe je s svojim predobrim srecem marsikakšnega kozla ustrelil. Ko je poslal Fing-Suja v Oxford, je storil največjo neumnost.«

Pozneje se ni mogla več natanko spomniti, kaj se je vse med obedom zgodilo. V spominu ji je ostala

le sladka zavest, da je Clifford skoraj ves čas govoril. Proti koncu njegove sestanka je nekaj jecljala, da se ji ne zdi Narthovo vedenje nič kaj pošteno.

»Nikar si s tem ne belite glave — toliko skrbi ima in takšne težave ga tarejo, da ne ve ne kod ne kam,« je dejal in nagubal čelo.

Zilica ji pa je ni dala miru; morala se bo o tej stvari še pogovoriti z njim!

Clifford je bil naročil avto; pred vrati je že čakal nanju in Joanin spremljevalec je vztrajal na tem, da jo spremi v Sunningdale.

»Mr. Lynne,« je obotavljaje se rekla, »ta čudna poročna zadeva...«

»Ni prav nič čudnejša ko druge poroke,« ji je hladno skočil v besedo. »Zlasti ni tako čudna, kakor bi se zdela, če bi hodil še zmerom z bujno brado po svetu. Ali ste se nemara skesali?«

Nič čudnega, da se je Joan jezila spričo zafrikljivosti, ki je zvenela iz Cliffordovih besed.

»Kaj še! Ne bom snedla besede, pa naj se zgodi kar koli,« je malce zviška odgovorila.

»Zakaj le?« je porogljivo vprašal. Joan je zardela do ušes.

»Zakaj me dražite?«
»Čudim se, ker ste se tako brž odločili za poroko. Že koj v začetku mi ni šlo v glavo. Saj vendar niste tiste baže dekile, ki se koj prvemu za vrat obesite. Neskončna je razlika med vami in med ošabno, sanjavo Mabelo in prenapeto Lettyjo. Kakšen dobiček bo pa Narthu svetel?«

Ni mu odgovorila.

»Prav gotovo pričakuje dobička. Saj vem, da vam je rekel, morda

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

celo ukazal: »Tega čudnega tida moraš vzeti za moža, sicer...« No, in prav ta sicer me zanima.

Nejevoljno je stresla glavo. Toda Clifford Lynne je šlihi dalje v njo in njegove drzne sive oči so iskale srečanja z njenim pogledom.

»Ko sem prišel v Evropo, sem se sprjaznil z mislijo, da se bom poročil... z nekom pač... na vas pa še v sanjah nisem mislil.«

»Zakaj ste se pa sprjaznili s tem, da se boste z nekom poročili?« ga je napadla. Preknan smehljaj mu je brala v očeh, ko je odgovoril:

»Vaše vprašanje je upravičeno. Pa vam bom povedal resnico. Starer Joeja sem imel res rad; dvakrat mi je bil rešil življenje. Bil je najboljši človek pod soncem, a žal preveč zakoreninjen star romantičen fantazist. Ves obseden je bil od misli, da se moram poročiti z dekletom iz njegove družine. O tem se mi kajpak še sanjalo ni, dokler ni stari ležal že na smrtni postelji. Nisem sicer mogel verjeti, da je na smrt bolan, toda tisti nori zdravnik iz Kantona me je prepričal. Joe mi je pripovedoval, da bo mirno in lahko umrl, ako bom njegov rod obvaroval izumrtja... Da, da, prav tako je rekel. Toda sam Bog ve, da ni nikogar v družini, ki bi bil vreden te časti, da bi rad po njem dalje živel — razen vas seveda!«

»In zato ste mu potlej objubili?« Prikimal je.

»In bil sem pri zdravi pameti, ko sem mu objubil. Imam pa to vrazji občutek, da sem to storil le iz sentimentalnosti. Revez stari, umrl je v Kantonu — in od ondog je prišla tudi brzojavka. To je čisto podobno Joeju, da je šel umirat prav v Kanton!« je grenko menil.

»Ali bi ne mogel, kakor se spodobi, zapreti svojih oči v Slang-kiangu?«

Kar zdrznila se je ob tolikšni brezumnosti.

»Prosimo vas, povejte mi odkrito, česa pričakujete od mene, ko ste mi že priznali, da se nameravate poročiti samo zato, da ostanete mož beseda?« ga je resno vprašala.

»Lahko si še premislite, ako vam ne bo pogodi,« je neprijazno menil. »Šele ob svojem prihodu na Angleško sem videl oporoko starega Joeja — in takrat je bilo že prepozno, da bi se dalo kaj spreminiti. Ako se boste še pred koncem tega leta z menoj poročili, bo vrgla ta vaša žrtev strico Narthu kar cel milijon funtov!«

»Kaj? Toliko denarja?« je zmeden vprašala.

Začudil se je.

»Mislim sem, da boste rekli: Ali je to vse?« Po pravici povedano, je več ko milijon — ali pa vsaj bo čez nekaj časa, zakaj Joejeva podjetja so zlata jama.«

Sledil je molk, zakaj oba sta bila vse preveč zatopljena v svoje misli, da bi govorila.

Molk je pretrgala Joan.

»Mr. Lynne, kajne da ste vi vodili posle za Joeja Braya?«

»Moji najboljši prijatelji mi rečejo kar Cliff,« je dejal mimogrede. »Če se vam pa zdi tako preveč domače, mi lahko brez skrbi še zmerom rečete Clifford. Res je, bil sem njegov glavni poslovodja!«

Nič več ni hotel povedati in molk je postal za Joano tako moreč, da je bila kar srečna, ko se je avtomobil ustavljal pred vrati stričeve hiše v Sunningdalu. Letty je igrala na livadi krocket; pritekala je s tolkačem v roki in je kajpak nejevoljno namršila obrvi.

»Mislim sem, da boš obedovala v mestu, Joan,« je očitačje spregovorila. »Nerodna stvar, zakaj popoldne pridejo gospodje Vaseyevi — in dobro vem, da so ti trn v peti!«

Sele tedaj je uzrla elegantnega tujca; na moč v zadregi je pobesila pogled. Splošno znana je bila Lettyina plahost v prisotnosti moških, a prav ta sramežljivost jo je delala mikavno in zanimivo.

Joani ni šinila misel v glavo, da bi jo seznanila s svojim spremljevalcem. Kar obrnila se je k svojemu kavalirju in mu pomahala z roko:

»Na svidenje!«
Skoraj zamišljeno je potlej zrla po cesti za brzecim vozilom.

»Joan!« je očitačje vzkliknila Letty, »nemogoče manire imaš! Čemu me le nisi seznanila s tem čednim in ljubeznivim gospodom?«

»Mislim sem si, da ti ni do njegovega znanja, ker si bila ondan tako strašno razburjena, ko je bil pri nas,« je malce zafrikljivo menila Joan.

»Saj ga vendar še nikoli ni bilo pri nas!« je oporekla Letty. »Tu se res že vse neha, ko trdiš, da sem o komer koli kaj slabega rekla. Kdo pa je ta gospod prav za prav?«

»Clifford Lynne vendar!« je odrezavo odvrnila Joan in še pripomnila: »Moj zaročenec, saj veš!«

Letty je kar usta odprla in zdelo se je, ko da bi jo oplazila strla z jasnega neba.

Joan je našobila usta in odšla v svojo sobo. Popoldne jo je pa vendar začelo skrbeti, kaj neki poročje stric, ko se vrne.

Malopred večerjo je prišel Mr. Narth domov. Joan se je na moč čudila, ko je bil ljubezniv, celo očetoovski nežen z njo. In vendar je opazila, da je sleherni njegov gib živčen, da mu oči mrzlično gore. Belila si je glavo ali je njegovo živčnost zakrivil Clifford Lynne ali pa hudobni Kitajec, ki bo prihodnjo noč tako strašno sanjala o njem.

11. POGlavJE

Mr. Clifford Lynne si je bil najel majhno, opremljeno hišo v Mayfairu. Stanovanje mu je bilo toliko bolj všeč, ker je imelo vhod od zadnje strani. Zadaj za hišo je stala majhna garaža; iz nje je držal izhod na dolgo, zelo ozko uličico. Same garaže so stale ob tej ulici in v nadstropju teh garaž so stanovali soferji.

Clifforda Lynna je hudo osupila neka novica, ki se ni tikala ne Fing-Suja ne Mr. Nartha, pa tudi Joane ne. Neki dvom mu je vrtal po možganih in se je zgostil v tako močan sum, da je bil Clifford skorajda voljan sprejeti za dejstvo.

Ves popoldan je prebiral časnike, ki jih je bila prinesla poslednja pošta s Kitajskega. Malo pred sedmimi je našel odlomek v »North-China-Herald«, ki mu je izvil hudo kletvico z jezika. Žal je bilo prepozno, da bi poizvedoval kaj več o tem, zakaj prav tisti hip mu je sluga javil obisk.

Mr. Ferdinand Leggat, ta ljubeznivi, prijazni gospod, se je bil skozi obokani vhod garaže pripeljal v zaprtem izvoščku prav na dvorišče in Cliffordov sofer ga je bil skozi zadnja vrata spustil v hišo. Tolikšna opreznost je bila res utemeljena.

Ko je stopil v majhno obednico, se je hlastno obrnil, hoteč trdno zapreti duri za seboj. Toda sluga, ki mu je bil za petami, ga je že

prehitel. Na Leggatovem obrazu je bila čudna senca; morda ni pomenila strahu, videti je pa vendar bilo, da mu ni bogve kaj prijetno pri sru.

»Škoda, da niste sestanka določili malo kasneje, Mr. Lynne,« je dejal prišlec, ko mu je Clifford ponudil stol.

»Kar se podnevi dogaja, ima zmerom videz nedolžnosti,« je mirno menil Clifford Lynne. »Razen tega taksija nihče ne sumi. Čakal vas je že blizu hiše. In ko ste soferju polglasno ukazali, kam naj pelje, vas je brez besede ubogal. Mar ne? Da, če bi se bili pripeljali v dolgi, sivi limuzini, ki bi vas pobrala kje v kakšni zakotni ulici, potlej bi že zbudili pozornost.«

»Vsi soferji iztegujejo jezike na nepravem mestu,« je odgovoril Mr. Leggat, igraje se z vilicami in nožem.

»Ta mož gotovo ne, zakaj že osem let je v moji službi... Bodite brez skrbi! Če ste žejni in lačni, kar izvolite; na buffetu se vam vse ponuja. Kar postrezite si!«

»Ali vašega sluga ne bo več v sobo?« je živčno vprašal gost.

»Če bi mu bilo ukazano priti, bi vas prav gotovo ne prosil, da si sami postrezite z jedjo in pijačo,« je mirno odgovoril Clifford. »Rad bi se z vami malce pogovoril, preden mi uide. Zato sem vas prosil za tako zgoden obisk. Povejte mi, prosim, kaj se je danes zgodilo?«

Lynne je stopil k buffetu, si naložil kos piščeta in francoske solate na krožnik, potlej se je pa spet vrnil k mizi.

»Kaj se je torej zgodilo?« je še enkrat vprašal.

Mr. Leggat očitno ni bil lačen, zakaj zadovoljil se je z whiskyjem in sodavico.

»St. Clay besni od srda,« je odgovoril. »Tega človeka se morate pošteno ogibati. Pazite, zakaj nevarnejša človeka bi težko našli v Londonu, Mr. Lynne.«

Clifford Lynne se je nasmehnil. »Ali ste mar zato izgubili toliko dragocenega časa na dolgi poti iz South-Kensingtona do mene, da mi zdaj pripovedujete takšne otročarije?« je podsmehljivo dejal.

»Predobro vem, da je nevaren človek. Rajši mi povejte, kaj se je vse zgodilo!«

»Ne vem natanko. Pred nekaj minutami sem videl Spedwella in rekel mi je, da bo St. Clay...«

»Rajši ga imenujte Fing-Su, zakaj ta St. Clay mi para živce!« mu je skočil Lynne v besedo.

»Rekel je, da je Fing-Su najprej nebo in zemljo majal v tečajih, potlej je pa silil Nartha, naj smatra vse le za šalo. Da sem jaz namesto vas, bi pošteno stražil in čuval dekle.«

Clifford je sobesednika ostro premeril.

»Menda mislite Miss Brayevo. Dejaj bi, da je bolje, ako je imenujete z dostojnim imenom. Dekle, ta beseda ne diši po spoštovanju; mar ne?« je ledeno pripomnil.

Leggat se je prisiljeno nasmehnil.

»Nisem vedel, da ste tako preklete natančni,« je zagodel.

»Prav zares sem takšen,« je hladno in rezko odgovoril Clifford. »Torej... Fing-Su je nevaren. Brez dvoma — in še nikoli nisem dvomil o tem. Ne, niti za trenutek.«

Bojim se pa, da še vi ne veste, kako smrtno nevaren je.«

»Da jaz ne vem?« je začudeno vzkliknil Leggat. »Kako to, da bi ne vedel?«

Clifford ga je ostro pogledal.

»Domnevam namreč, da ste član njegove dragocene družine 'Radostnih rok' in da vas je pri sprejemu moril z vsem mogočim hokus-pokusom.«

Leggat je v zadregi drsal po stolu sem in tja.

»No, no, nekaj takšnega je že bilo, toda, veste, bore malo se brigam za take stvari,« je nejevoljno menil. »Tajne družbe so na koncu po svoje čisto dobre, vendar so vse bolj ali manj gojo igračkanje z mističnimi stvarmi. Toda ne glede na to... Fing-Su ima veliko tovarno v Londonu, škodovalo bi mu, ako bi se ukvarjal z nedovoljenimi triki. Zadržji mi je pravil, da bo čez kakšno leto imel v rokah vso trgovino Južne Kitajske — in poučeni ljudje trde, da ima daleč do tibetske meje v rokah vsa trgovska zastopstva in skladišča. Mož zasluži na leto mastne stotisočake. Ta tajna družina je samo trgovski trik. Spedwell mi je nekoč zaupal, da so lože te organizacije posejane po vseh večjih kitajskih mestih. To je seveda Fing-Sujevemu podjetju samo v korist. In tako je ta mož poceni dosegel, da so ga začeli njegovi rojaki oboževati. Le poglejte si njegove pisarne na Tower-Hillu in tovarno v Peckhamu!«

»Še nocoj si bom ogledal tovarno v Peckhamu,« je dejal Lynne.

Leggat je od začudenja za hip onemel. Čez nekaj časa je povzel:

Dalje prihodnjič.

